

TijdVoorActie

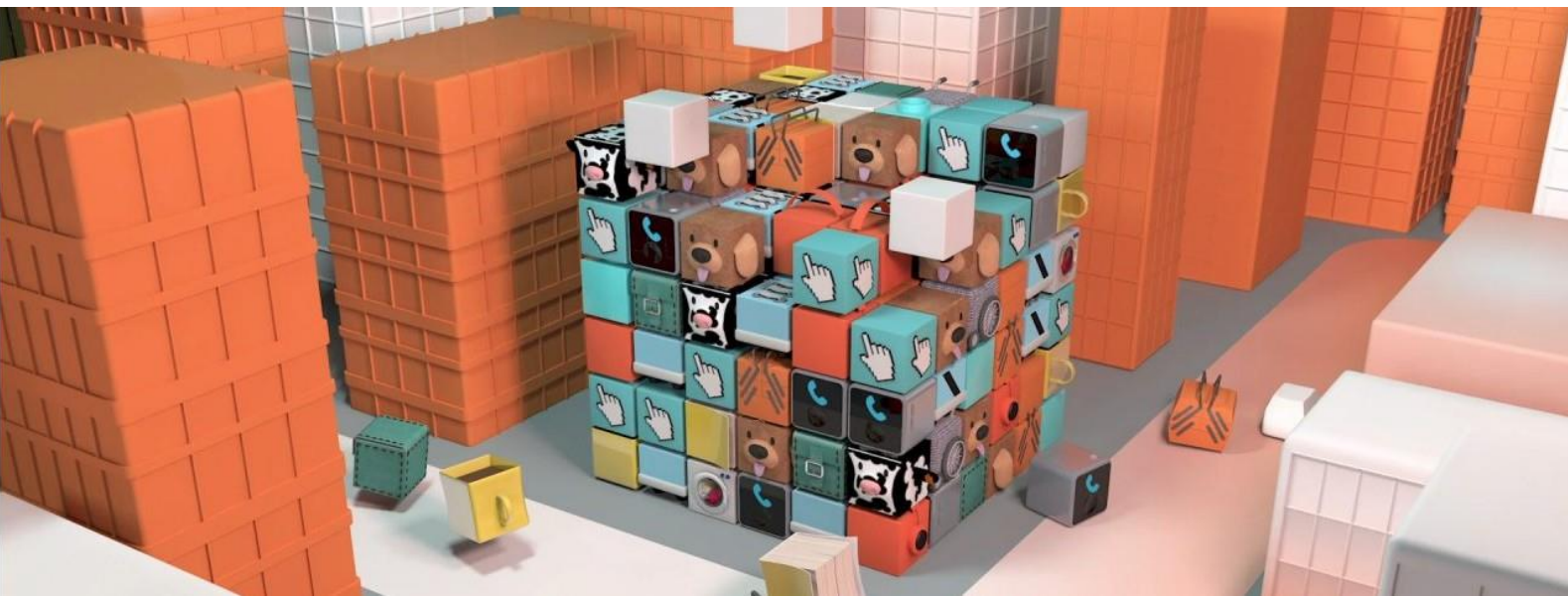
UvH | UNIVERSITEIT
VOOR
HUMANISTIEK

YourCube

Onderwijs

“Ik heb geleerd dat vrijwilligers-
werk iets heel moois is”

Evaluatie van de trajecten MDT YourCube en MDT Onderwijs van TijdVoorActie

Laura Hendrick
Wander van der Vaart
Anja Machielse

Juni 2023

Inhoud

Samenvatting	1
1. Introductie	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 MDT Onderwijs en MDT YourCube	6
1.3 Onderzoeksaanpak	7
1.4 Opzet rapportage	7
Deel I – Rapportage kwantitatief onderzoek	
2. Kwantitatieve analyse	8
2.1 Populatie en steekproef	8
2.2 Basiskenmerken	8
2.3 Verschillen in beeldvorming van vrijwilligerswerk voor en na het traject	10
2.4 Verschillen in competenties voor en na het traject (zelfrapportage)	12
Deel II - Rapportage kwalitatief onderzoek	
3. Kwalitatieve analyse	17
3.1 Inleiding	17
3.2 Ervaringen van deelnemers van 12 t/m 15 jaar	18
3.3 Ervaringen van deelnemers van 16 t/m 19 jaar	19
3.4 Ervaringen van deelnemers van 20 t/m 23 jaar	26
3.5 Ervaringen van deelnemers van 24 t/m 27 jaar	32
3.6 Ervaringen van deelnemers vanaf 28 jaar	35
3.7 Conclusie	37
Deel III – Advisering vragenlijsten	
4. Opzet vragenlijsten MDT Onderwijs en MDT YourCube	38
4.1 Advies bij de oorspronkelijke vragenlijsten	38
4.2 Opzet vragenlijst	38
5. Geadviseerde bijstelling vragenlijstformulieren	46
5.1 Meetmoment 1	46
5.2 Meetmoment 2	50
Bijlagen	
Aanvullende tabellen kwantitatieve analyses	54

Samenvatting

Achtergrond

In 2018 startte de Nederlandse overheid, in samenwerking met de Nederlandse Jeugdraad (NJR), de Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV) en ZonMw het project Maatschappelijke Diensttijd (MDT). MDT is gericht op jongeren tussen de 12 en 30 jaar die naast hun studie, school of werk ongeveer zes maanden (vrijwillig) meedoen in vrijwilligersprojecten. Doel is hun talenten te ontwikkelen, anderen te ontmoeten en iets te doen voor een ander. Sinds de start hebben ongeveer 60.000 jongeren deelgenomen en is er een landelijk MDT-netwerk met bijna 5000 organisaties waar jongeren terecht kunnen. Ze kunnen hun MDT-tijd invullen in verschillende sectoren: natuur & dier, techniek & ICT, politiek & bestuur, onderwijs & educatie, media & cultuur, sport, veiligheid, zorg & welzijn.

MDT Onderwijs en MDT YourCube

TijdVoorActie is vanaf de eerste experimenteerfase betrokken bij MDT en geeft momenteel vorm aan drie MDT-projecten: als initiator van MDT Onderwijs en MDT YourCube, en als partner van MDT Missie. MDT Onderwijs is bedoeld voor leerlingen van 12 tot 30 jaar van partnerscholen (vo, mbo, hbo en wo) en dient als praktijkinvulling van bestaande leerdoelen in het onderwijs. Dit traject wordt meestal binnen onderwijstijd doorlopen. MDT YourCube is gericht op alle jongeren tussen 14 en 30 jaar. Afhankelijk van de interesses en kwaliteiten van de deelnemers wordt een passend traject ontwikkeld dat gedurende een half jaar wordt doorlopen, met een gemiddeld inzet van drie uur per week.

Evaluatieonderzoek

De Universiteit voor Humanistiek (UvH) heeft onderzocht wat deelnemers die in 2020 en 2022 hebben meegedaan aan MDT Onderwijs en MDT YourCube, verwachtten bij aanvang van hun MDT-traject en wat ze in de trajecten hebben geleerd. Het onderzoek biedt ook inzicht in de visie op vrijwilligerswerk van de deelnemers.

Het onderzoek is gebaseerd op bestaande data die door achttien lokale netwerken en één school waren verzameld tijdens een voor- en nameting van het MDT-traject. De dataverzameling bestond uit online vragenlijsten met gesloten voorgestructureerde vragen, aangevuld met enkele open vragen die ruimte boden voor zelfreflectie op de eigen ontwikkeling tijdens het traject.

In totaal hebben 389 jongeren uit 12 netwerken zowel het intake- als het evaluatieformulier ingevuld; deze groep blijkt op achtergrondkenmerken representatief voor alle 1327 jongeren die het intakeformulier hebben ingevuld. De (389) deelnemers aan dit evaluatieonderzoek variëren in leeftijd van 12 tot 30 jaar, maar de

meeste respondenten zijn tussen de 16 en 23 jaar oud (72%). Het grootste deel van hen gaat naar school (44%) of combineert school met een baan (44%). De overige respondenten hebben geen werk of studie (8%) of alleen een baan (4%).

De respondenten zijn gelijk verdeeld over de trajecten MDT Onderwijs en MDT YourCube. De jongere deelnemers volgen vaker het MDT Onderwijs, terwijl MDT YourCube met name wat oudere deelnemers aantrekt. Er zijn iets meer respondenten uit de Randstad (55%) dan uit de regio (45%).

Opvattingen over vrijwilligerswerk voor en na het traject

De kwantitatieve data laten zien dat de ervaringen van de trajectdeelnemers aanzienlijk overeenkomen met hun verwachtingen. De stellingen die respondenten het meest kiezen als typering van vrijwilligerswerk zijn: 'Je doet iets voor een ander', 'Met vrijwilligerswerk kun je jezelf uitdagen', 'Daar leer je anderen kennen', 'Je voelt je er beter door', en 'Je kunt zelf bepalen wat je doet'. Het grootste verschil tussen de intake en evaluatie zat bij dit laatste onderwerp: bij de evaluatie gaven meer deelnemers aan 'zelf te kunnen bepalen wat je doet' (35%, versus 25% bij de intake); dit gold vooral de deelnemers van MDT YourCube.

Over het algemeen hebben deelnemers aan MDT YourCube een positiever beeld van vrijwilligerswerk dan deelnemers aan MDT Onderwijs, in die zin dat een hoger percentage van hen instemt met bovengenoemde vijf stellingen. Dit geldt zowel bij de intake als bij de evaluatie. Er zijn nauwelijks verschillen tussen deelnemers uit de Randstad en de regio.

Uit de kwalitatieve analyses blijkt dat deelnemers na afloop heel positief zijn over vrijwilligerswerk. Een groot deel van hen gaf bij de intake aan dat ze graag iets willen doen voor een ander en andere mensen willen leren kennen. Bij de evaluaties na afronding van de trajecten blijkt dat ze tijdens hun MDT-traject nieuwe mensen of doelgroepen hebben leren kennen. Ze hebben ervaren dat het veel voldoening geeft om iets voor een ander te doen en voelen zich daar beter door. Ook hier zien we dat deelnemers van de MDT YourCube trajecten enthousiaster zijn over vrijwilligerswerk dan de deelnemers van MDT Onderwijs (die over het algemeen wat jonger zijn).

Competenties voor en na het traject

Zowel bij de voor- als de nameting is respondenten gevraagd hun eigen competenties te beoordelen. In totaal vijftien verschillende competenties zijn met behulp van een factoranalyse in vier dimensies gegroepeerd: 1) 'Constructief samenwerken' (aandacht, begrip en respect voor de ander tonen; betrouwbaarheid tonen; anderen helpen of begeleiden; regels opvolgen), 2) 'Communicatief handelen' (overtuigen en beïnvloeden; presenteren; laten zien dat ik iets graag wil; grenzen stellen), 3) 'Planmatig werken' (gestructureerd en systematisch werken; plannen en organiseren; onderzoeken, schrijven en rapporteren; omgaan met

tijdsdruk), en 4) 'Praktisch handelen' (met mijn handen werken; materialen en middelen inzetten; creatieve oplossingen bedenken).

De kwantitatieve analyses op alle vijftien competenties tezamen, laten zien dat de totaalscore op de competenties na afloop van het MDT traject statistisch significant is gestegen ten opzichte van de intake. Respondenten zien zichzelf na afloop van het MDT-traject gemiddeld genomen dus als competenter dan voordat ze aan het traject begonnen. Wanneer we kijken naar elk van de vier dimensies (subcompetenties) afzonderlijk, dan is eenzelfde significante stijging ook te zien voor de drie competenties 'Planmatig werken', 'Communicatief handelen' en 'Praktisch handelen'. Op 'Constructief samenwerken' is een minimale stijging te zien, maar deze is niet significant. Een verklaring voor dit laatste ligt er mogelijk in dat de deelnemers juist op 'Constructief samenwerken' al erg hoog scoren (zowel bij intake als bij evaluatie), waardoor de ruimte voor een verdere stijging beperkt is.

De ontwikkeling in competenties tijdens het MDT-traject verschilt gemiddeld genomen niet tussen leeftijdsgroepen, tussen deelnemers die naar school gaan en/of werken, tussen MDT Onderwijs en MDT YourCube, of tussen deelnemers uit de Randstad en de regio. Dit geldt zowel de overall competentie (alle vijftien competenties opgeteld) als voor de twee aparte dimensies 'Constructief samenwerken' en 'Planmatig werken'. Bij de subcompetentie 'Communicatief handelen' is echter wel één belangrijk verschil te zien: deelnemers aan MDT YourCube vertonen een significant sterkere groei in deze competentie dan deelnemers aan MDT Onderwijs. Dit kan te maken hebben met het programma of met de specifieke groep deelnemers in de twee trajecten. Ook de subcompetentie 'Praktisch handelen' laat één duidelijk verschil in ontwikkelingsscores zien: de toename in deze competenties is aan het eind van het traject aanzienlijk groter in de Randstad dan in de regio. Ook dit kan te maken hebben met verschillen in programma's, deelnemers, of de mogelijkheden per gebied.

De kwalitatieve data bevestigen de kwantitatieve bevindingen. Vrijwel alle deelnemers geven aan dat ze veel geleerd hebben van het MDT-traject, al zijn er wel enige verschillen tussen de leeftijdsgroepen. De jongste deelnemers van 12 t/m 15 jaar (vooral MDT Onderwijs) geven aan veel geleerd te hebben over het omgaan met mensen en het leggen van contacten met mensen die ze nog niet kennen. Hierdoor hebben ze meer zelfvertrouwen gekregen en durven ze voortaan gemakkelijker op mensen af te stappen.

Deelnemers uit de leeftijdsgroep van 16 t/m 19 jaar (vooral MDT Onderwijs) geven ook in hun open antwoorden aan dat ze zich door het project veel competentier voelen. Ze hebben zichzelf beter leren kennen, hebben veel vaardigheden geleerd en hun kennis van de wereld vergroot door omgang met doelgroepen en werkvelden die ze nog niet kenden. In het traject kregen ze veel waardering van anderen, waardoor hun zelfvertrouwen aanzienlijk is toegenomen.

De deelnemers in de leeftijdsgroep van 20 t/m 23 jaar (zowel MDT onderwijs als MDT YourCube) rapporteren in de open vragen dat ze zich tijdens het MDT-traject vooral konden voorbereiden op een beroep door praktijkervaringen op te doen. Hierdoor hebben ze meer realistische verwachtingen gekregen van het werk

dat ze willen doen en hebben ze vaardigheden geleerd die daar belangrijk voor zijn. Ook weten ze beter waar ze goed in zijn en dat maakt hen zelfverzekerder.

De oudste deelnemers hebben voornamelijk deelgenomen aan MDT YourCube. Deelnemers in de leeftijdsgroep van 24 t/m 27 jaar benoemen in hun antwoorden dat ze in het traject hebben geleerd wat voor soort werk het beste bij hen past en dat ze vaardigheden hebben ontwikkeld die belangrijk zijn voor de uitoefening van dat beroep. Datzelfde zien we bij de deelnemers vanaf 28 jaar. Zij zeggen vooral vaardigheden te hebben geleerd die ze kunnen benutten in hun werk. Ook hebben ze geleerd dat ze van betekenis kunnen zijn voor anderen. In beide groepen is het zelfvertrouwen vergroot.

Conclusies

De open antwoorden laten zien dat deelnemers aan beide trajecten vooraf niet goed wisten wat ze konden verwachten. Ze hadden geen duidelijk beeld van de concrete activiteiten die ze zouden gaan doen of hoe het traject zou verlopen. Wel hadden ze een idee van wat ze wilden leren of waarin ze zich wilden ontwikkelen. Bij de jongere deelnemers (die vooral meededen aan MDT Onderwijs) ging het vooral om het beter leren kennen van zichzelf zodat ze beter weten wat voor werk ze later willen doen. De oudere leeftijdsgroepen (die vooral meededen aan MDT YourCube) wilden vooral vaardigheden aanleren waardoor ze het beroep dat ze al doen of willen doen, beter kunnen uitoefenen. Achteraf zijn de deelnemers aan beide trajecten heel positief, ook al vonden ze de werkzaamheden soms uitdagend en liepen ze af en toe tegen beperkingen aan.

Het evaluatieonderzoek laat zien dat na afloop van beide MDT-trajecten de deelnemers - vergeleken met de intake - significant positiever scoren op een aanzienlijk deel van de gemeten competenties. Opvallend is dat deze groei in ervaren competentie erg generiek is: er zijn geen verschillen tussen leeftijdsgroepen, of tussen deelnemers die naar school gaan en/of werken; en slechts een enkel verschil is gevonden tussen de Randstad versus de regio, en tussen MDT Onderwijs en MDT YourCube. Ook geldt dat in beide trajecten de beeldvorming vooraf (op aangereikte thema's: iets doen voor een ander, anderen leren kennen, jezelf uitdagen, zelf bepalen wat je doet, je er beter door voelen) sterk overeen kwamen met de na afloop gerapporteerde ervaringen. De deelnemers hebben ervaren dat vrijwilligerswerk veel voldoening geeft en dat het 'iets heel moois is'.

Deel I

Rapportage kwantitatief onderzoek

1. Introductie

1.1 Aanleiding

Sinds 2020 kunnen jongeren tussen de 12 en 30 jaar naast hun studie, school of werk meedoen aan maatschappelijke diensttijd (MDT). Tijdens hun maatschappelijke diensttijd kunnen ze hun talenten ontwikkelen, anderen ontmoeten en iets doen voor een ander.¹ Zij krijgen bijvoorbeeld de kans om mensen met verschillende achtergronden te ontmoeten, vaardigheden te ontwikkelen voor hun toekomst en hun talenten te ontwikkelen. Deelname is vrijwillig. Tijdens de maatschappelijke diensttijd doen jongeren ongeveer zes maanden vrijwilligersprojecten, zoals het geven van taallessen, werken op een kinderboerderij of het maken van een voorstelling over dementie. De verwachting is dat jongeren op termijn uit eigen wil gaan participeren in de samenleving. Dit komt zowel de toekomst van de momenteel overbelaste zorg ten goede, als de zelfredzaamheid en het mentaal welzijn van de jongeren. Programmadirecteur Maatschappelijk Diensttijd Elmer Burke legt uit wat de bedoeling is van MDT: “MDT biedt jongeren de kans een interesse te verdiepen, een nieuwe passie te ontdekken of een nieuw perspectief eigen te maken. Binnen de MDT-trajecten werken jongeren op die manier aan hun eigen ontwikkeling én helpen zij een ander.”²

De ontwikkeling van MDT is in 2018 door de Rijksoverheid (Kabinet Rutte-III) gestart, in samenwerking met de Nederlandse Jeugd Raad (NJR), de Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk (NOV) en ZonMw. VWS startte met een proeftuinfase om te experimenteren met verschillende vormen van MDT. Sinds het MDT-programma in 2018 officieel van start is gegaan hebben bijna 60.000 jongeren deelgenomen en bevinden zich bijna 5000 organisaties in het landelijke MDT-netwerk, waar jongeren terecht kunnen.³ Sectoren waar jongeren hun MDT-tijd kunnen invullen zijn: natuur & dier, techniek & ICT, politiek & bestuur, onderwijs & educatie, media & cultuur, sport, veiligheid, zorg & welzijn.

MDT-ontwikkelingspartner TijdVoorActie (TVA) bestaat sinds twintig jaar als inspiratienetwerk voor jonge vrijwilligersnetwerken. Al in de eerste experimenteerfase diende TijdVoorActie het project MDT YourCube in. Momenteel geeft TijdVoorActie vorm aan drie MDT-projecten: als initiator van MDT Onderwijs en MDT YourCube, en als partner van MDT Missie. De missie van TijdVoorActie is dat er een beweging ontstaat van jongeren die zich inzetten voor de mensen in hun omgeving die geen of weinig netwerk hebben. Via lokale

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/maatschappelijke-diensttijd/ervaring-opdoen-tijdens-maatschappelijke-diensttijd>

² [Elmer Burke Programmadirecteur Maatschappelijke Diensttijd bij OCW | Nieuwsbericht | Algemene Bestuursdienst](#)

³ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/maatschappelijke-diensttijd/vraag-en-antwoord/wat-is-de-maatschappelijke-diensttijd>

jongeren vrijwilligersnetwerken ontstaan er lokale communities. Deelnemers kunnen daarom ook na hun MDT-traject lokaal verbonden blijven aan het netwerk.

De Universiteit voor Humanistiek (UvH) heeft op verzoek van TijdVoorActie een onderzoek uitgevoerd naar twee MDT-projecten van TijdVoorActie: MDT YourCube en MDT Onderwijs. Het onderzoek biedt inzicht in de beeldvorming over vrijwilligerswerk bij deelnemende jongeren, in de mate waarin de MDT-trajecten bijdragen aan het ontwikkelen van hun competenties, in de behoefte aan begeleiding en de evaluatie van de MDT-projecten door de deelnemers.

1.2 MDT YourCube en MDT Onderwijs

Deze rapportage richt zich op twee programma's van TijdVoorActie: MDT YourCube en MDT Onderwijs. Beide projecten worden vormgegeven in samenwerking met lokale jongeren, vrijwilligersnetwerken en/of scholen, en in één geval met een vrijwilligerscentrale.

- **MDT YourCube:** Alle jongeren tussen 14 en 30 jaar kunnen deelnemen aan MDT YourCube. Zij kunnen op elk moment starten. Afhankelijk van de interesses, beschikbare tijd en de kwaliteiten van de deelnemers wordt een passend traject ontwikkeld. Elk traject duurt ongeveer een half jaar en bestaat gemiddeld uit drie uur inzet per week.
- **MDT Onderwijs:** MDT Onderwijs richt zich op leerlingen van 12 tot 30 jaar van partnerscholen⁴ (vo, mbo, hbo en wo). MDT dient daarbij als praktijkinvulling van bestaande leerdoelen in het onderwijs. Waar mogelijk wordt het MDT-traject binnen onderwijstijd doorlopen.

Binnen beide projecten is er ruimte voor de begeleiding van jongeren met een kwetsbare positie.⁵ In de praktijk is deze groep ruimer vertegenwoordigd binnen MDT YourCube, waarnaar jongeren soms actief worden doorverwezen door een hulpverlener. De meerwaarde van MDT voor deze doelgroep is groot; de deelnemer verandert in het MDT-traject bijvoorbeeld van hulpontvanger in hulpgever en krijgt daardoor meer zelfvertrouwen. Het streven is dat alle jongeren hun MDT-traject afronden, maar het is mogelijk dat jongeren voortijdig uitstromen of stoppen, omdat dit beter voor hen is. Volgens TijdVoorActie is het deelnemen aan een traject en het proberen op zich al een belangrijk resultaat voor de jongeren, niet alleen het afronden van een traject.

⁴ Scholen die zich hebben verbonden aan het project.

⁵ Jongeren die gestopt zijn met school, geen of een lage opleiding hebben, een onstabiele thuissituatie hebben, te maken hebben met verslaving en/of financiële problemen, afkomstig zijn uit een vluchtsituatie of een beperking hebben.

1.3 Onderzoeksaanpak

Dit onderzoek omvat een analyse van bestaande data die door achttien lokale netwerken en één school zijn verzameld tijdens een voor- en nameting van het MDT-traject tussen november 2020 en september 2022. De dataverzameling vond plaats door middel van online vragenlijsten met gesloten voorgestructureerde vragen, aangevuld met enkele open vragen. De voormeting (intake) bevat negentien vragen, waarvan twee open vragen. De nameting (evaluatie) omvat acht vragen aan de deelnemer waarvan vier open vragen. De open vragen bieden ruimte voor zelfreflectie op de verwachtingen en de eigen ontwikkeling tijdens het traject.

Met het combineren van kwantitatieve en kwalitatieve data, gelijktijdig verzameld door middel van één online vragenlijst, is dit onderzoek een convergent mixed-methods-onderzoek. Dit biedt de gelegenheid om enerzijds uitkomsten te veralgemeniseren (de tabellen) en anderzijds meer individuele ervaringen en motivaties te presenteren in groepsbeschrijvingen (kwalitatieve beschrijvingen).

Op basis van de analyses zijn adviezen geformuleerd voor nieuwe MDT-projecten. Daarnaast bevat deze rapportage een advies voor vervolgonderzoek en een voorstel voor de inhoud van een daarbij passende vragenlijst.

1.4 Opzet rapportage

De rapportage bestaat uit drie delen. Deel I omvat de analyse in de vorm van frequentie- en vergelijkings-tabellen met begeleidende tekst, zowel in totaliteit als uitgesplitst per (traject)groep. Deel II beschrijft de ervaringen van de respondenten in de twee trajecten, onderverdeeld in vijf leeftijdsgroepen. Deel III bevat een advies bij (de opzet van) de oorspronkelijke vragenlijsten en een advies voor het bijstellen van de vragenlijsten voor de nulmeting en de nameting van MDT Onderwijs en MDT YourCube.

2. Kwantitatieve analyse

2.1 Populatie en steekproef

De online intake- en evaluatieformulieren zijn in oktober 2020 beschikbaar gesteld aan achttien netwerken. Tussen november 2020 en september 2022 zijn deze verstuurd aan deelnemers van MDT. Na de dataverzameling waren er 1327 respondenten, waarvan 389 zowel het intake- als het evaluatieformulier hebben ingevuld.⁶ Deze rapportage richt zich op de laatstgenoemde groep (N = 389), omdat gekeken wordt naar het effect van MDT en er dus twee metingen zijn vereist. Deze respondenten zijn verspreid over twaalf netwerken.⁷ Hun verdeling naar basiskennmerken is (na analyse) representatief voor de gehele groep van 1327 respondenten (zie hieronder).

2.2 Basiskennmerken

Uit Tabel 1 blijkt dat de meeste respondenten (N= 281) tussen de 16 en 23 jaar oud zijn (72%),⁸ met het hoogste percentage in de groep 16 t/m 19 jaar (N= 167, 43%). Tabel 2 laat zien dat de meeste respondenten naar school gaan (43%) of nog een baan naast school hebben (44%).⁹

		N	%
Leeftijdscategorie	12 t/m 15 jaar	15	3,9
	16 t/m 19 jaar	167	42,9
	20 t/m 23 jaar	114	29,3
	24 t/m 27 jaar	64	16,5
	Ouder dan 28 jaar	28	7,2
	Totaal		388
Missing	Systeem	1	0,3
Totaal		389	100,0

	N	%
Schoolgaand	170	43,7
Werkend	17	4,4
Beiden	171	44,0
Geen van beiden	31	8,0
Totaal	389	100,0

⁶ 938 respondenten hebben enkel het intakeformulier ingevuld waardoor zij niet aan analysecriteria voldoen en niet zijn meegenomen dit rapport.

⁷ 7 netwerken voldoen niet aan analysecriteria en zijn niet meegenomen in dit rapport.

⁸ Hetzelfde percentage (72%) geldt voor de 16 t/m 23 leeftijdscategorie voor de groep van 938 respondenten, alleen ligt de verspreiding hier meer gelijk (35% en 37%).

⁹ De verdeling voor de groep die niet is meegenomen in de analyse (N = 938) is nagenoeg gelijk. 38% gaat naar school en 43,9% gaat naar school en werkt daarnaast.

In Tabel 3 zien we dat de respondenten vrijwel gelijk verdeeld zijn over de twee trajecten.¹⁰ Tabel 4 laat de verdeling van respondenten over de twaalf netwerken zien. Hieruit blijkt dat de het netwerk Sociale Gasten in Amersfoort het sterkst vertegenwoordigd is onder de respondenten: 20,3% volgt daar een MDT-traject;¹¹ 15% van de respondenten volgde het traject bij Netwerk voor Jou in Veenendaal; 14,1% bij Stadshelden in Groningen; 13% bij Nieuw Rotterdam (Rotterdam) en 12% bij Haagse Helpers (Den Haag). Voor de analyse zijn de netwerken onderverdeeld in Randstad en regio, gebaseerd op hun locatie (Boersma, 2016¹²; zie Bijlage A. Tabel 5 laat zien dat de verdeling tussen Randstad (56%) en regio bijna gelijk is.¹³

Tabel 3

Traject

	N	%
MDT-onderwijs	194	49,9
MDT YourCube	195	50,1
Totaal	389	100,0

Tabel 4

Netwerken

	N	%
Goedvolk	17	4,4
GSG Guido	26	6,7
Haagse Helpers	46	11,8
Jong Zwijndrecht	25	6,4
NDJS (Dien je Stad)	16	4,1
Netwerk voor Jou	58	14,9
Nieuw Rotterdam	50	12,9
Samen voor Goud	4	1,0
Skill Ability	1	0,3
Sociale Gasten	79	20,3
Stadshelden	55	14,1
Ympact020	12	3,1
Totaal	389	100,0

Tabel 5

Randstad of Regio

	N	%
Randstad	216	55,5
Regio	173	44,5
Totaal	389	100,0

¹⁰ Dit is wederom representatief voor de verdeling in de groep van 938 respondenten, waar een kleine meerderheid te zien is bij YourCube (56%).

¹¹ Dit was niet het geval voor de groep die alleen de intake heeft ingevuld ($N = 938$). Vrijwilligerspunt West-Friesland was hier de grootste groep (16%). Deze voldoet echter niet aan analysecriteria (twee meetpunten) en is niet meegenomen in het rapport.

¹² Boersma, F. (2016, November 28). *Regio Randstad – HNP*. <https://www.nl-prov.eu/regios/regio-randstad/>.

¹³ De groep die alleen de intake heeft ingevuld ($N = 938$) heeft iets meer respondenten uit de Randstad (62%).

In Tabel 6 is te zien dat deelnemers jonger dan 20 jaar vaker het MDT Onderwijs-traject volgen dan MDT YourCube. Vanaf de het twintigste levensjaar verschuift het merendeel naar YourCube, wat betekent dat MDT YourCube over het algemeen oudere deelnemers aantrekt dan het MDT Onderwijs-traject. Een *Chi-Square* toets wijst uit dat leeftijdscategorie en traject (statistisch significant) afhankelijk van elkaar zijn ($\chi^2(4) = 104,94$, $p = .00$), wat betekent dat het verschil in leeftijd tussen de beide trajecten op te vatten is als een serieus verschil en niet als toevalstreffer.

Tabel 6

*Leeftijdscategorie * Traject*

Leeftijdscategorie		Traject		
			MDT-onderwijs	MDT YourCube
12 t/m 15 jaar	N	14	1	15
	%	7,2%	0,5%	3,9%
16 t/m 19 jaar	N	125	42	167
	%	64,4%	21,6%	43,0%
20 t/m 23 jaar	N	40	74	114
	%	20,6%	38,1%	29,4%
24 t/m 27 jaar	N	12	52	64
	%	6,2%	26,8%	16,5%
Ouder dan 28 jaar	N	3	25	28
	%	1,5%	12,9%	7,2%
Totaal	N	194	194	388
	%	100,0%	100,0%	100,0%

2.3 Verschillen in beeldvorming van vrijwilligerswerk vóór en na het traject

In Tabel 7 zien we stellingen over de beelden die respondenten hadden bij vrijwilligerswerk. Uit zowel de intake- als de evaluatieresultaten blijkt dat alleen deze vijf stellingen (van de negen) door een aanzienlijk deel van de respondenten gekozen is. De vier overige stellingen worden gekozen door minder dan 5% van de steekproef (dit zijn stellingen die vrijwilligerswerk vooral associëren met beperkingen).¹⁴ Vergelijking van de

¹⁴ i.e.: 'Je werkt altijd met ouderen', 'Dat doe je als je geen werk kunt vinden', 'Dat is saai en voor mensen die weinig te doen hebben' en 'Dat doe je pas als je ouder bent'.

intake en evaluatie laat zien, dat de ervaringen van de trajecten redelijk overeenkomen met de verwachting. Het grootste verschil is te zien bij de stelling 'Je kunt zelf bepalen wat je doet' (van 25,4% naar 35,2%).

Uit verdere analyse blijkt dat er tijdens de intake gemiddeld genomen geen noemenswaardige verschillen zijn tussen de trajecten in de Randstad en die in de 'regio', wat betreft deze beeldvorming (Bijlage B). Wel scoort de regio tijdens de evaluatie enigszins lager op 'Daar leer je anderen kennen' (58%) dan de Randstad (66%). Ook scoort de regio tijdens de evaluatie lager op 'Met vrijwilligerswerk kun je jezelf uitdagen' (56%) dan de Randstad (69%). Deze lagere scores in de regio kunnen duiden op inhoudelijke verschillen in de trajecten die lopen in de regio versus de Randstad. Het kan ook zijn dat er in de regiogebieden minder kansen zijn om anderen te ontmoeten of om jezelf uit te dagen; op grond van deze data is dat niet te zeggen.

Tabel 7

Beeldvorming Vrijwilligerswerk Intake & Evaluatie

		<i>Intake</i>		<i>Evaluatie</i>	
		<i>Reacties</i>	<i>% Respondenten</i>	<i>Reacties</i>	<i>% Respondenten</i>
		<i>N</i>	<i>(N = 389)</i>	<i>N</i>	<i>(N = 389)</i>
Beeldvorming Stellingen ^a	Je doet iets voor een ander	347	90,8%	344	89,6%
	Daar leer je anderen kennen	241	63,1%	239	62,2%
	Met vrijwilligerswerk kun je jezelf uitdagen	250	65,4%	243	63,3%
	Je kunt zelf bepalen wat je doet	99	25,9%	137	35,7%
	Je voelt je er beter door	201	52,6%	214	55,7%
Totaal		1138	297,9%	1177	306,5%

a. Dichotomiegroep getabelleerd op waarde 1.

De beeldvorming van vrijwilligerswerk verschilt wel iets meer tussen de trajecten MDT Onderwijs en MDT YourCube (zie Tabel 8). Over het algemeen scoort MDT Onderwijs tijdens zowel de intake als evaluatie lager op alle vijf beeldvormingstellingen dan MDT YourCube. Bij het enkel kijken naar MDT Onderwijs blijkt dat na het traject (tijdens de evaluatie) de stelling 'Je kunt zelf bepalen wat je doet' meer reacties krijgt (27%) dan vóór het traject (22%; intake).

Hetzelfde geldt voor de stelling 'Je voelt je er beter door' met een stijging van 5%. De stellingen krijgen, zoals eerder vermeld, over het algemeen meer reacties van respondenten die een traject bij MDT YourCube volgen dan bij MDT Onderwijs. De respondenten van MDT YourCube reageren na het traject opvallend vaker bij 'Je kunt zelf bepalen wat je doet' (44%) dan bij de intake (29%).

Tabel 8*Beeldvorming Vrijwilligerswerk Intake & Evaluatie * MDT Onderwijs en YourCube*

		MDT Onderwijs				MDT YourCube			
		Intake		Evaluatie		Intake		Evaluatie	
		N ^b	% ^c	N	%	N	%	N	%
Beeldvorming Stellingen ^a	Je doet iets voor een ander	163	86,7%	163	86,2%	184	94,8%	181	92,8%
	Daar leer je anderen kennen	105	55,9%	104	55,0%	136	70,1%	135	69,2%
	Met vrijwilligerswerk kun je jezelf uitdagen	104	55,3%	99	52,4%	146	75,3%	144	73,8%
	Je kunt zelf bepalen wat je doet	42	22,3%	51	27,0%	57	29,4%	86	44,1%
	Je voelt je er beter door	85	45,2%	95	50,3%	116	59,8%	119	61,0%
Totaal		188		189		194		195	

a. Dichotomiegroep getabelleerd op waarde 1.

b. Aantal reacties

c. Percentage respondenten binnen traject.

2.4 Verschillen in competenties vóór en na afloop traject (zelfrapportage)

Over de competenties van vrijwilligers zijn er twintig items aan de respondenten voorgelegd (zie Bijlage C). Deze twintig items blijken na een factoranalyse (zie Bijlage D) vier dimensies te omvatten, die ieder een bepaald soort competentie aanduiden als onderliggende eigenschap (zoals te zien in Tabel 9). Van de twintig items zijn vijf items uitgevallen op grond van de factoranalyse (zie Bijlage D). De verdere analyses zijn op de overgebleven vijftien items gebaseerd (zie Tabel). We bekijken hierna de totaalscores van de respondenten op alle items, maar vooral ook de scores per type competentie omdat deze een scherper beeld geven.

Tabel 9Competentie-items^a

<i>Wat de respondent kan</i>		Intake	Evaluatie
Op een schaal van 1 (niet) t/m 5 (heel goed)		α	α
Constructief samenwerken		0.667	0.722
1	Aandacht, begrip en respect voor de ander tonen		
2	Betrouwbaarheid tonen		
3	Anderen helpen of begeleiden		
4	Regels opvolgen		
Communicatief handelen		0.653	0.723
7	Overtuigen en beïnvloeden		
8	Presenteren		
9	Laten zien dat ik iets graag wil		
10	Grenzen stellen		
Planmatig werken		0.664	0.747
12	Gestructureerd en systematisch werken		
13	Plannen en organiseren		
14	Onderzoeken, schrijven en rapporteren		
15	Omgaan met tijdsdruk		
Praktisch handelen		0.658	0.635
16	Met mijn handen werken		
17	Materialen en middelen inzetten		
18	Creatieve oplossingen bedenken		

^aDoorgestreepte items zijn n.a.v. factoranalyse (zie Bijlage D) niet meegenomen in analyse.

In Tabel 10 zien we de totaalscore van competenties en de subdimensies, alsmede de verschillen tussen de voor- en nameting. De totaalscore van competenties (volgens de respondenten) blijkt na het doorlopen van het MDT-traject significant gestegen te zijn ($t(388) = -5.18, p < .001$). Hieruit blijkt dat de respondenten in het algemeen aangeven zichzelf competentier te voelen.

Kijkend naar de vier subdimensies van de competentie-items zien we dat drie items significant hoger scoren na het traject. Na afloop van het traject blijkt er in het bijzonder een significante stijging in 'Planmatig Werken' ($t(388) = -5.08, p < .001$) alsook een significante stijging in 'Communicatief Handelen' ($t(388) = -3.78, p < .001$)

en 'Praktisch Handelen' ($t(388) = -5.65, p < .001$). Dit houdt in dat de respondenten zich significant competentier achten op deze gebieden na afloop van een MDT-traject.

'Constructief Samenwerken' scoort na afloop van het traject wel hoger, maar niet significant hoger dan bij de intake ($t(388) = -1.27, p = .205$). Nu blijkt dat 'Constructief Samenwerken' al bij het eerste meetmoment (intake) een hoge score had (op een schaal van 1-5; $M = 4.15$). Deze score was bij voorbaat al hoger dan bij de andere subdimensies.

Tabel 10
Verschil Competentie vóór en na traject

		Meetmoment				t-waarde
		Intake		Evaluatie		
		M	SD	M	SD	
	Competentie Totaal	3.67	0.50	3.78	0.52	-5.18*
<i>Subdimensies</i>	Constructief Samenwerken	4.20	0.57	4.22	0.56	-1.27
	Communicatief Handelen	3.42	0.73	3.55	0.74	-4.09*
	Planmatig Werken	3.32	0.76	3.48	0.77	-5.08*
	Praktisch Handelen	3.59	0.81	3.72	0.79	-3.96*

* $p < .001$; M = gemiddelde; SD = standaarddeviatie; N = 389

Een *Repeated Measures ANOVA* is uitgevoerd om het effect van leeftijd,¹⁵ school/werk situatie,¹⁶ traject en regio vast te stellen op de toename of afname van de verschillende competenties na afloop van het traject. Wat betreft de competentie 'Constructief samenwerken' bleken geen van de uitkomsten significant te zijn. Dit betekent dat er op de ontwikkeling van deze competente geen verschillen waren tussen jong en oud (leeftijd), school en/of werk situaties, MDT Onderwijs en MDT YourCube en of tussen Randstad en regio.

Een *Repeated Measures ANOVA* is ook uitgevoerd om het effect van leeftijd,¹⁷ school/werk situatie,¹⁸ traject en regio op de competentie 'Communicatief handelen' vast te stellen. Hier bleek een statistisch significant verschil te zijn tussen MDT Onderwijs en MDT YourCube ($F(1, 1) = 3.758, p = .05^{19}$) (zie Figuur 1). De toename van deze competentie was in MDT YourCube duidelijk sterker dan in het MDT Onderwijs-traject. Hoe dat komt, is

¹⁵ Voor de *Repeated Measures* test is de categorie 'leeftijd' gehercodeerd in twee categorieën: 1 = tot 20 jaar oud; 2 = ouder dan 20. Deze categorieën zijn redelijk gelijk verdeeld en zorgen voor meer 'steekproefkracht' dan met kleine categorieën.

¹⁶ Deze categorie is hetzelfde gebleven

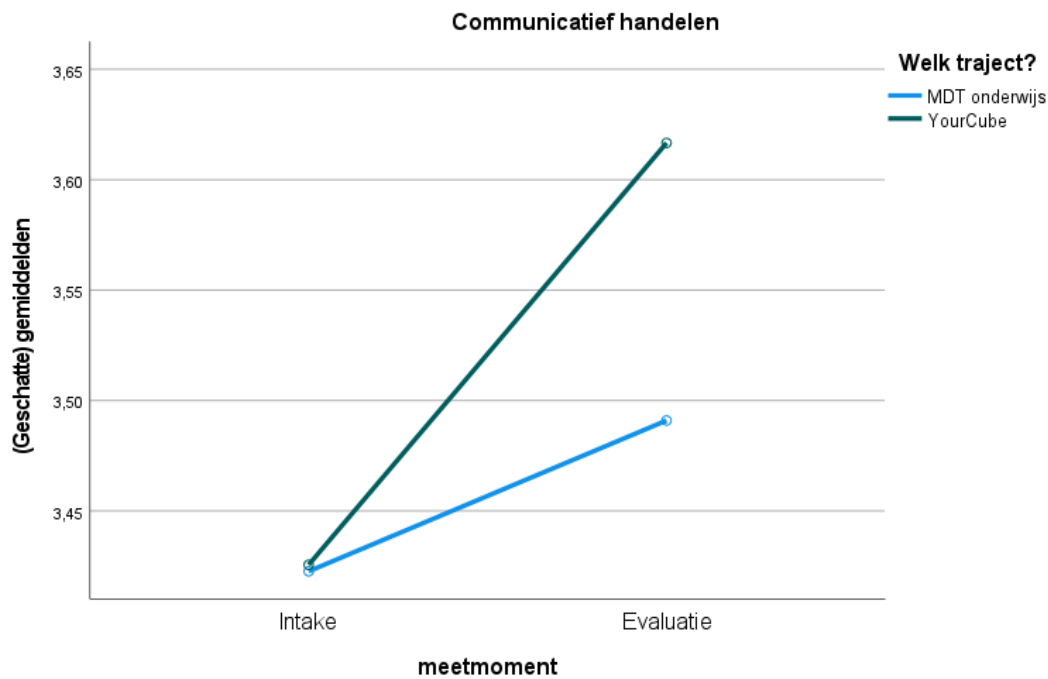
¹⁷ Voor de *Repeated Measures* test is de categorie 'leeftijd' gehercodeerd in twee categorieën: 1 = tot 20 jaar oud; 2 = ouder dan 20. Deze categorieën zijn redelijk gelijk verdeeld en zorgen voor meer 'steekproefkracht' dan met kleine categorieën.

¹⁸ Deze categorie is hetzelfde gebleven

¹⁹ 'Rand' significantie, $p = 0.053$. Plot laat echter trend zien.

niet te zeggen, dat kan bijvoorbeeld zowel met het trajectprogramma te maken hebben als met de specifieke groep deelnemers per traject. Verder zien we bij 'Communicatief handelen' geen statistisch significant verschil in effect tussen de andere onderscheiden categorieën naar leeftijd, school/werk en regio.

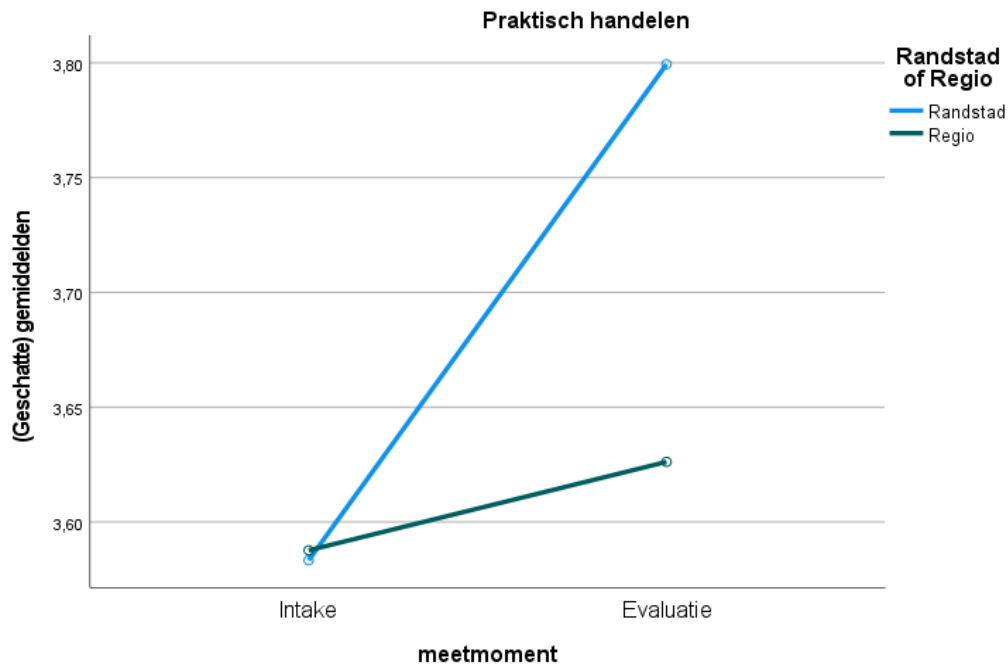
Figuur 1 - Verschil traject bij communicatief handelen

Voor dezelfde *Repeated Measures* analyses op de competentie 'Planmatig werken' zijn er tussen de categorieën geen significante verschillen te zien, dus ook niet tussen MDT YourCube en MDT Onderwijs.

Bij de competentie 'Praktisch handelen' ten slotte, is er geen verschil gevonden naar leeftijd, school/werk of traject, maar is er wel een significant verschil gevonden tussen Randstad en regio ($F(1, 1) = 6,594, p = .01$). (zie Figuur 2). De toename in deze competentie is aan het eind van het traject aanzienlijk groter in de Randstad dan in de regio. Ook hier is niet te zeggen hoe dit komt; wederom kan het met verschillen in programma of in deelnemers te maken hebben, maar mogelijk ook met verschillen in mogelijkheden in beide gebiedsdelen.

Figuur 2 - Verschil Randstad/regio bij praktisch handelen

Uiteindelijk is er voor het totaalbeeld ook een *Repeated Measures* ANOVA uitgevoerd om het effect van leeftijd, school/werk situatie, traject en regio op de gehele competentieschaal (twintig items) vast te stellen. Er werden echter op deze totaalscore geen significante effecten gevonden. Met andere woorden, als de scores op de vier subdimensies worden opgeteld, dan verschilt de ontwikkeling in competentie niet tussen leeftijdsgroepen, tussen deelnemers die naar school gaan en/of werken, tussen MDT Onderwijs en MDT YourCube, dan wel tussen Randstad versus regio. Dit neemt echter niet het belang weg van de verschillen die hiervoor wel zijn gevonden binnen een subdimensie.

Deel II

Rapportage kwalitatief onderzoek

3. Kwalitatieve analyses

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste ervaringen van deelnemers van de MDT-trajecten. Dit doen we aan de hand van open vragen die bij de intake en bij de eindevaluatie aan deelnemers zijn gesteld. In totaal hebben 389 deelnemers zowel aan de intake als de eindevaluatie deelgenomen.

Het merendeel van de respondenten is tussen de 16 en 23 jaar oud (73%). Kenmerken van deze groep zijn dat de meesten naar school gaan (43%) of school combineren met een baan (44%). De verdeling over de twee trajecten verschilt per leeftijdsgroep. In de groepen van 16 t/m 19 jaar en 20 t/m 23 jaar zijn zowel MDT Onderwijs als MDT YourCube goed vertegenwoordigd, hoewel het aandeel in beide trajecten verschilt. Bij de groep van 16 t/m 19 jaar deed tweederde mee aan MDT Onderwijs, en een derde aan MDT YourCube; in de groep van 20 t/m 23 jaar is de verhouding precies andersom. De andere leeftijdsgroepen zijn kleiner in omvang en hebben overwegend deelnemers in één van de trajecten: deelnemers in de groep van 12 t/m 15 jaar deden vrijwel allemaal mee aan MDT Onderwijs. Dit hangt samen met het feit dat MDT Onderwijs samenwerkt met scholen voor vo en mbo. In de groepen van 24 t/m 27 jaar en ouder dan 28 jaar hebben deelnemers vooral meegedaan aan een MDT YourCube-traject (gericht op jongeren vanaf 14 jaar).

Verdeling deelnemers over leeftijdsgroepen in absolute aantallen

12 t/m 15	16 t/m 19	20 t/m 23	24 t/m 27	Vanaf 28
N = 15 (14 MDTO + 1 MDTYC)	N = 167 (125 MDTO + 42 MDTYC)	N = 114 (40 MDTO + 74 MDTYC)	N = 64 (12 MDTO + 52 MDTYC)	N = 28 (3 MDTO + 25 MDTYC)

In deze kwalitatieve rapportage ligt de nadruk op de verwachtingen en ervaringen van deelnemers in de leeftijdsgroepen 16 t/m 19 jaar en 20 t/m 23 jaar. In onderstaand schema staan de vragen die in deze analyse zijn meegenomen.

Intake	
Waar ben je goed in?	Voorgestructureerde thema's met scores van 0 tot 5
Waar in wil je je ontwikkelen tijdens het MDT-traject?	Open vraag, met verwijzing naar vraag waar ze goed in zijn, met voorgestructureerde antwoorden
Wat verwacht je van de begeleiding?	Open vraag
Evaluatie	
Was het zoals je verwacht had?	Open vraag
Wat heb je geleerd?	Open vraag
Wat was het meest waardevol?	Open vraag
Wat neem je mee?	Open vraag

3.2 Ervaringen van deelnemers van 12 t/m 15 jaar

De jongste deelnemersgroep is het minst vertegenwoordigd in het onderzoek. In totaal hebben vijftien deelnemers de vragenlijsten ingevuld, waarvan veertien MDT Onderwijs en één in een MDT YourCube-traject.¹ De deelnemers in deze leeftijdsgroep hebben tijdens hun MDT-traject verschillende soorten activiteiten gedaan, variërend van werken in een winkel, meelopen op een basisschool, een verzorgingshuis, tot meewerken bij een sportclub.

Intake

Bij de intake geven de meesten aan dat ze goed kunnen omgaan met mensen en een kleiner aandeel vindt zichzelf goed in meer praktische of creatieve activiteiten, zoals volleyballen, turnen of creatief bezig zijn. Tijdens het MDT-traject willen ze vooral ontdekken wat ze leuk vinden met het oog op een latere beroepskeuze. Ze willen leren waar ze goed in zijn en een beter beeld krijgen van het beroep dat ze later willen doen.

Evaluatie

De meeste deelnemers wisten vooraf niet goed hoe het traject zou verlopen en wat er precies van hen verwacht werd. Achteraf zijn ze heel positief over het traject. Ze vinden dat ze veel hebben geleerd, vooral in het omgaan met mensen. Ze hebben geleerd hoe ze beter contact kunnen leggen met mensen die ze nog niet kennen, een praatje kunnen maken, anderen kunnen helpen, en tijd leren maken voor iemands verhaal door geduldig te luisteren. Eén deelnemer heeft geleerd hoe het is om 'achter de kassa te staan'.

Het meest waardevol is dat ze het gevoel hebben voortaan meer dingen te durven. Zo schrijft een deelnemer 'ik durf nu op mensen af te stappen zonder bang te zijn'. Een andere deelnemer denkt dat het traject blijvend impact zal hebben: 'het meest waardevolle is dat ik hier mijn hele leven iets aan heb'.

De deelnemers nemen verschillende dingen mee voor de toekomst, bijvoorbeeld dat het leuk is om met ouderen of kinderen te werken of iets met hen te doen. Maar ze nemen vooral ook iets voor zichzelf mee. Ze hebben ervaren dat anderen hun inzet waarderen, dat ze hun werk 'goed en leuk deden'. Of hebben door het traject meer zelfvertrouwen gekregen omdat ze 'meer kunnen en durven' dan ze dachten, en voortaan 'minder aan zichzelf hoeven te twijfelen'. Ze hebben geleerd dat ze uitdagingen voortaan 'gewoon aan moeten gaan' in het vertrouwen dat ze het wel 'goed zullen doen'.

¹ Dit heeft te maken met het feit dat deze groep nog leerplichtig is. In Nederland zijn kinderen van 5 tot 16 jaar leerplichtig, dat wil zeggen dat ze verplicht zijn om naar school te gaan. De leerplicht duurt tot en met het eind van het schooljaar waarin een kind 16 jaar wordt.

3.3 Ervaringen van deelnemers van 16 t/m 19 jaar

De leeftijdsgroep van 16 t/m 19 jaar is het best vertegenwoordigd in de MDT-projecten. In totaal hebben 176 deelnemers (42.9%) de vragenlijsten ingevuld, waarvan twee derde MDT Onderwijs (N= 125) en ongeveer een derde MDT YourCube (N=42). De deelnemers van deze leeftijdsgroep hebben in hun MDT-traject zeer uiteenlopende dingen gedaan.

Invulling van het MDT-traject

Veel deelnemers hebben met kinderen gewerkt: in een kleuterklas, een basisschool of een BSO. Ze hebben daar verschillende dingen gedaan: spelen met kinderen, helpen bij de activiteiten, kinderen aankleden, met kinderen naar de wc gaan, kinderen in de gaten houden. Vaak is het werk heel gevarieerd: 'Ik hielp de kinderen met hun jas uit doen en hun tas uitpakken', 'ik ging spelen met kinderen, knutselen, en dat soort dingen eigenlijk', 'kinderen helpen met puzzels en spelletjes', 'oplettten bij het buitenspelen', en 'aan het einde van de dag opruimen'. Enkele deelnemers aan MDT YourCube waren ook betrokken bij huiswerkbegeleiding.

Ook hebben veel deelnemers met ouderen gewerkt: in een verzorgingshuis of bij activiteiten voor specifieke groepen ouderen, zoals een fietsclub voor ouderen, activiteiten voor ouderen met dementie, een vrijdagmiddagborrel, een beautyochtend, een beweegochtend of 'een dagje naar een tuincentrum met een kopje koffie en een gebakje'. Ze hebben met ouderen gewandeld, geknutseld en spelletjes gespeeld. Degenen die in een verzorgingshuis werkten hielpen mee bij de dagelijkse gang van zaken: 'Ik hielp met allerlei dingen, zoals eten maken, praatjes maken, spelletje doen, tafel dekken, helpen met de afwas, maar ik deed ook mee met activiteiten zoals gym, yoga en dansen en zingen'.

Sommige deelnemers deden mee aan maatjesprojecten die bijvoorbeeld gericht waren op specifieke doelgroepen zoals eenzame ouderen, mensen met een verstandelijke beperking, vluchtelingen, of leerlingen in het speciaal onderwijs: 'Ik heb mee kunnen doen met een maatjesproject, en daar heb ik een NT2 leerling geholpen met het halen van z'n examens, door het doen van verschillende activiteiten'.

Andere trajecten waren meer praktisch. Zo waren er deelnemers die vooral bezig zijn geweest met technische zaken, zoals computers, of 'elektra repareren'. De activiteiten waren divers: 'ik heb zonnepanelen gelegd, meterkast aangesloten en afgemonteerd', 'ik heb geholpen met het instellen en fixen van computers', 'ik heb vooral veel geleerd over Fortinet'. Een deelnemer werkte in een klusteam: 'Samen met andere stagiaires behandelden wij binnenkomende hulpvragen en gingen we hiermee aan de slag. Dit kon van alles zijn, het opknappen van een tuin, leegruimen van een kelderbox, iemand verhuizen, maar ook gewoon even bij iemand op de koffie'. Anderen werkten op een kinderboerderij waar ze hielpen bij het tuinieren en het verzorgen van de dieren: 'dieren voeren, hokken verschonen, bezoekers begeleiden, toezicht houden en planten onderhouden'.

Er zijn ook deelnemers die hebben meegelopen bij bepaalde beroepen, zoals een tandartsassistent, een dierenarts, een homeopaat, een gemeenteraad: 'Ik keek de hele dag mee met de griffie en ik heb een raadsvergadering meegemaakt'. Anderen werkten in een bar of een restaurant waar ze hielpen met 'serveren, broodjes smeren en boodschappen doen'. Ook werkten sommige deelnemers in een winkel, bijvoorbeeld in een kringloopwinkel of een weggeefwinkel. Ze waren daar gastvrouw, hielpen met 'kleren vouwen, schoonmaken, prijzen', 'helpen klanten', 'praten met klanten', of 'zitten bij verkoopgesprekken'. Er waren ook deelnemers die op een kantoor werkten, bijvoorbeeld bij Social Challenges, waar ze wekelijks een nieuwe Challenge moesten ontwikkelen, projecten moesten uitvoeren, en voorbeelden of filmpjes maakten voor de challenges.

Intake

Waar zijn ze goed in?

Bij de intake geven veel deelnemers in deze leeftijdsgroep aan dat ze goed zijn in het omgaan met mensen en dat ze zich goed kunnen inleven in anderen: 'Ik ben erg empathisch, ik kan me goed inleven in anderen, en voel aan als de sfeer niet optimaal is'. Ze vinden het leuk om contacten te leggen, gesprekken te voeren en gezellig met iemand te praten: 'Ik kan goed naar andere mensen luisteren', 'ik vind het fijn om een goed gesprek te voeren, maar ook om dingen samen te doen', 'ik vind het samenwerken en andere mensen begeleiden erg leuk en fijn'. Ze vinden zichzelf sociaal, vriendelijk en positief ingesteld: 'Ik ben een persoon met een erg positieve mindset en geduld. Ik ben sociaal en kan gemakkelijk omgaan met nieuwe mensen'. Veel deelnemers geven aan dat ze goed kunnen luisteren, geduldig zijn en graag mensen helpen met problemen of vragen: 'Ik ben sociaal en zorgzaam', 'ik vind het heel fijn om anderen te helpen en zich beter te laten voelen'.

Er zijn ook deelnemers die aangeven dat ze praktisch ingesteld zijn en die capaciteit graag willen inzetten in het MDT-traject. Ze pakken dingen snel op, kunnen goed samenwerken met anderen en vinden het leuk om actief bezig te zijn. Bovendien beschikken ze over vaardigheden die ze graag willen inzetten: 'Het schrijven van brieven, mails, etc. is iets wat ik erg goed kan. Dat kan hier erg van toepassing zijn', 'Mijn sterke kant is dat ik het erg leuk vind om dingen te organiseren en te ondernemen. Als er zich een onverwachte situatie voordoet, kan ik flexibel reageren', 'Mijn kwaliteiten zijn plannen, organiseren, een gesprek voeren, verantwoordelijkheid tonen en spontaan en gemotiveerd zijn', 'Ik ben goed in aandacht houden op een bepaald iets waar ik me op moet focussen'. Anderen willen iets met hun creativiteit doen: 'Ik houd van creatief bezig zijn, wandelen, koken en (kaart)spelletjes doen', of zijn goed in specifieke creatieve activiteiten, zoals pianospelen, schrijven of tekenen.

Waar willen ze zich in ontwikkelen?

MDT-deelnemers in deze leeftijdscategorie kunnen goed aangeven waarin ze zich willen ontwikkelen tijdens het traject. Ze willen kennis over zichzelf, vaardigheden leren of verbeteren, of hun kennis van de wereld of de samenleving verbreden.

Veel deelnemers geven aan dat ze zichzelf beter willen leren kennen en nieuwe dingen willen leren: 'Ik wil nieuwe ervaringen opdoen en meer leren over mijzelf om mee te nemen in de toekomst'. Ook willen ze leren hoe ze hun eigen kwaliteiten beter kunnen benutten: 'ik wil beter weten wat mijn goede en wat mijn slechte punten zijn', 'Ik wil leren omgaan met mijn valkuilen en leren mijn kwaliteiten te benutten om iemand anders ermee van dienst te kunnen zijn'. Ook willen ze graag ontdekken wat ze (later) willen doen.

Daarnaast willen ze hun vaardigheden verbeteren of nieuwe vaardigheden ontwikkelen. Twee soorten vaardigheden worden vaak genoemd. Ten eerste praktische vaardigheden zoals plannen en organiseren, grenzen stellen, omgaan met tijdsdruk, of beslissingen nemen: 'Ik wil graag leren hoe ik mijn tijd beter kan organiseren en in kan gaan zetten tijdens het samenwerken en plannen', of 'plannen en me daaraan houden, en ook een goed stappenplan hebben'.

Ten tweede willen veel deelnemers hun sociale vaardigheden verbeteren. Ze willen leren hoe ze gemakkelijker met mensen om kunnen gaan, verbinding kunnen maken, anderen kunnen benaderen en nieuwe contacten kunnen leggen, en beter worden in het voeren van gesprekken: 'Ik wil gemakkelijker mensen kunnen benaderen en handiger worden in het voeren van gesprekken'. Ook willen veel deelnemers leren hoe ze mensen kunnen helpen: 'Hoe ga je om met mensen waaraan je kan zien dat zij zich niet fijn voelen en hen toch een fijn gevoel geven'.

Ten derde zijn er deelnemers die nieuwe ervaringen op willen doen en uit hun comfortzone willen komen. Ze willen meer leren over verschillende doelgroepen zodat ze een breder beeld van de samenleving krijgen, ook buiten hun eigen bubbel: 'Ik wil tijdens dit traject meer leren over allerlei verschillende mensen en hun doen en denken', 'leren omgaan met verschillende doelgroepen, uit mijn eigen bubbel komen', en 'meer leren over allerlei verschillende mensen en hun doen en denken'. Op deze manier hopen ze een 'breder beeld te krijgen van de wereld om mij heen en van de samenleving'.

Sommige deelnemers hebben meer specifieke verwachtingen. Een deelnemer wil graag leren met dieren om te gaan, 'hoe de dag van een dierenartsassistent er uit ziet en wat het inhoudt om dierenverzorger te zijn'. Deelnemers die naast hun opleiding ook al werken, willen beter worden in hun vak. Zo wil iemand leren om 'mensen die in de winkel komen een fijn gevoel te geven'.

Wat verwachten ze van de begeleiding?

Deelnemers verwachten dat de begeleider duidelijk is zodat ze weten wat precies de bedoeling is, wat er van hen verwacht wordt, wat ze moeten doen: 'ik wil duidelijke uitleg over wat ik moet doen, wat het inhoudt/waar ik moet zijn', 'goede communicatie en duidelijkheid over wat er van mij wordt verwacht', 'dat ik niet volledig

in het diepe word gegooid maar een duidelijk beeld heb wat er van mij verwacht wordt en wat ik van de organisatie kan verwachten'. Ook als het traject eenmaal op gang is hebben deelnemers behoefte aan 'duidelijke afspraken met de begeleider' en 'duidelijke opdrachten'.

Ze willen iemand bij wie ze terecht kunnen met vragen, die hen feedback geeft en helpt waar dat nodig is, de weg wijst als ze het even niet weten en hen motiveert. De begeleider moet beschikbaar zijn voor vragen en onduidelijkheden, en klaar staan als ze hulp of advies nodig hebben of iets niet begrijpen, tegen problemen aanlopen of vastlopen. De begeleider moet 'een luisterend oor zijn en tips geven'. Het is iemand die ze kunnen aanspreken als het niet goed gaat en die 'dan mee kan denken hoe ik iets het beste kan aanpakken'. De begeleider moet 'af en toe poolhoogte houden', tussentijds gesprekken voeren over 'hoe het gaat', 'of ik goed op weg ben', en 'ondersteunen bij dingen die moeilijk gaan'. Als ze ergens tegenaan lopen, 'wil ik dat aan kunnen geven en daarin geholpen worden'. Daarnaast moet de begeleider feedback geven en deelnemers verder helpen bij het 'ontwikkelen van dingen die ik zelf nog wil leren'. Verder geven sommige deelnemers aan dat ze vriendelijk bejegend willen worden door hun begeleider: 'Ik heb respect nodig van mijn begeleider, ik zou ik het fijn vinden om zo nu en dan een compliment te krijgen'.

Daarnaast verwachten ze hulp bij het zoeken van een plek waar ze passend vrijwilligerswerk kunnen doen, bij het vinden van een (stage)plek of een traject dat bij hen past, 'iets wat ze leuk vinden', of ondersteuning bij het leggen van contact met organisaties of mensen. De begeleider moet ook 'laten zien waar mijn opties liggen'. Belangrijk is daarom dat de begeleider de deelnemers persoonlijk kent: 'Ik wil dat een begeleider mij een beetje kent zodat hij/zij een beetje weet wat voor soort persoon ik ben en wat voor vaardigheden ik bezit zodat hij/zij mijn vaardigheden goed kan toepassen', of een begeleider 'die begrip toont voor de beperkingen waarmee ik te maken heb'. Enkele deelnemers verwachten dat de begeleider hen ruimte geeft: 'de ruimte om te groeien en mezelf te kunnen ontwikkelen'. Sommige deelnemers van MDT YourCube willen dat er rekening wordt gehouden met hun specifieke situatie: 'dat ze rekening houden met dat ik het echt al heel erg druk heb dus niet te veel uur in een week'.

Veel deelnemers denken dat begeleiding vooral in het begin van het traject nodig is als ze een traject opstarten en nog een 'duwtje in de rug' nodig hebben. Ze hebben dan iemand nodig die hen 'op weg helpt'. Als ze eenmaal weten wat ze moeten doen, kunnen ze zelf(standig) verder. Ze trekken dan wel aan de bel als er hulp nodig is.

Evaluatie

Was het zoals ze hadden verwacht?

De meeste deelnemers wisten vooraf niet goed wat ze konden verwachten: 'Ik had geen idee wat me te wachten stond, ik heb nooit een traject gedaan'. Achteraf zijn ze vrijwel allemaal positief over het verloop: 'Ik had van tevoren niet echt verwachtingen, had alleen niet verwacht dat ik het zo leuk zou vinden'; 'ik wist niet

goed hoe ik het me moest voorstellen maar het was wel zoals ik gehoopt had dat het zou zijn'; 'Ik had nooit verwacht dat ik zoveel zou leren'. Enkele deelnemers geven aan dat ze er vooraf geen zin in hadden, maar het traject uiteindelijk wel positief hebben ervaren: 'Ik had er echt geen zin in. Ik vond het onhandig in havo 5. Achteraf was het prima om nu wel te doen!'.

Sommigen geven aan dat het traject soms moeilijk was: 'Ik had niet verwacht dat er nog best wat dingen tegen konden zitten', of dat het zwaarder was dan verwacht: 'Het was iets stressvoller dan ik dacht want 80 uren was toch wel veel'. Enkele deelnemers vonden het traject tegenvallen, maar wijten het aan corona dat ze niet konden doen wat ze hadden gehoopt: 'Ik had verwacht bij meer bedrijven aan de slag te kunnen, maar overal kregen we het argument, kan niet vanwege corona...'. Anderen vinden het jammer dat ze zelf weinig keuzes konden maken en minder inspraak hadden dan ze hoopten.

Wat hebben ze geleerd?

Sommige deelnemers geven aan dat hun zelfvertrouwen is toegenomen: 'dat je in jezelf moet geloven wat anderen ook zeggen', of 'dat ik mezelf kan zijn en daar blij mee kan zijn'. Ze hebben geleerd om beter voor zichzelf op te komen en eigen grenzen te stellen, maar ook om door te zetten als het even niet zo gemakkelijk is: 'Hoe ik grenzen moet stellen en duidelijk aan moet geven wanneer het niet goed gaat', 'ik kan beter mijn grenzen stellen en nee zeggen als het me allemaal even teveel wordt, hierdoor zit mijn hoofd vaak wat minder vol'.

Veel deelnemers hebben ervaren hoe het is om met andere mensen om te gaan: 'ik heb geleerd om uit je comfortzone te stappen door allerlei mensen aan te spreken', 'Ik ben gegroeid op het gebied van communicatie, ik kan makkelijker gesprekken voeren dan eerst en dit voelt heel erg fijn'. Ze kunnen 'gemakkelijker over de drempel stappen om contact te maken met anderen'. Ook hebben ze hun eigen vooroordelen leren kennen: 'Ik heb geleerd dat mensen niet altijd zijn als jij bedenkt dat ze zijn. Een paar jongens bijvoorbeeld kende ik al van school maar door dit project zie je ze in een heel ander licht. Dus eigenlijk heb ik geleerd dat ik mensen niet zo snel moet beoordelen'.

Door het traject zijn ze in contact gekomen met mensen die ze normaal niet zouden ontmoeten en dat heeft hun blik verbreed: 'ik heb geleerd om op een andere manier naar mensen te kijken, mensen uit een ander milieu. Als je met ze praat, leer je ze kennen en zie je dat het gewoon mensen zijn'. Ze hebben een 'inkijk gekregen bij mensen die onder aan de samenleving staan qua inkomen en die het echt niet altijd makkelijk hebben'. Dit helpt hen om respectvol om te gaan met vreemden en mensen van specifieke doelgroepen zoals ouderen, kinderen, mensen met een beperkingen: 'ik heb goed leren omgaan met mensen die lichamelijke of geestelijke problemen hebben en daar een band mee vormen'. Hierdoor hebben ze geleerd dat er veel soorten verschillende mensen zijn en dat je 'van iedereen je iets kan leren'.

Een aantal deelnemers geeft aan dat ze nu beter weten wat hun interesses zijn en wat voor soort werk misschien bij hen zal passen: 'Ik heb tijdens mijn MDT-traject veel over mezelf geleerd, waar mijn interesses liggen, wat ik wel wil, wat ik niet wil en waar ik goed in ben'.

Wat vonden ze het meest waardevol?

Het meest waardevol voor veel deelnemers was dat ze anderen konden helpen en blij konden maken. De waardering die ze kregen maakt het MDT-traject voor hen de moeite waard: 'dat het gewaardeerd werd wat ik deed'. Vooral waardering van de doelgroep waarmee ze werkten heeft veel indruk gemaakt: 'Ik vond het leuk om te zien dat de mensen het ook leuk vonden dat ik er was', en 'het respect dat je van mensen terug krijgt'. Het doet hen goed als ze te horen krijgen 'dat je het goed doet en dat ze meer van zulke deelnemers willen hebben'.

Veel deelnemers hebben ervaren dat ze van betekenis kunnen zijn voor anderen, omdat ze bijvoorbeeld duidelijke resultaten zagen: 'ik merkte dat ik echt kinderen kon helpen, dat ze vooruitgang boekten', of 'Als ik terug kijk vind ik het meest waardevol dat mevrouw W. de eerste keer dat ik bij haar was totaal geen overzicht had in haar verschillende accounts en wachtwoorden op de computer. Na mijn hulp was het voor haar allemaal weer duidelijk en dit betekende veel voor haar'.

In andere gevallen is het vooral de blijdschap van degenen die ze helpen, die het werk waardevol maakte. Deelnemers geven daar veel voorbeelden van: 'toen mijn maatje vertelde dat ze heel dankbaar was dat ik er voor haar was, omdat ze maar heel weinig mensen om zich heen heeft staan'. Een andere deelnemer schrijft: 'Het meest waardevol was de lach op het gezicht van mijn maatje, de dankbaarheid van de mevrouw waar ik spelletjes mee speelde. Ze was elke week zo blij om me te zien en heeft wel 50 keer gezegd hoe fijn ze het vond als ik er was'. In het traject hebben deelnemers ervaren 'hoeveel het voor iemand kan betekenen dat je even langskomt', of 'dat je met een heel klein stukje van je tijd een ander heel blij kan maken' en 'dat het hun ook echt goed doet'. Hierdoor kwamen ze vaak 'met een goed gevoel thuis'.

Daarnaast hebben verschillende deelnemers ervaring opgedaan in bepaalde werkvelden: 'Ik heb met zoveel verschillende doelgroepen gewerkt en ze van dichtbij mogen zien'. Een belangrijke punt is dat ze in staat werden gesteld 'een kijkje te nemen in het werkveld om te zien of dit iets voor mij is om in te werken'. Voor sommigen is duidelijk geworden dat ze weten wat ze níet willen.

Wat nemen ze mee?

Voor de meeste deelnemers uit deze leeftijdsgroep was het MDT-traject hun eerste werkervaring. Ze weten nu beter wat voor opleiding of werk ze leuk vinden: 'Ik heb geleerd dat ik dit soort werk ook wel echt interessant vind, ik had niet van tevoren gedacht dat ik werken met deze doelgroep zo leuk zou vinden'. Ook als het traject niet het werk was dat ze later willen gaan doen, heeft het veel opgeleverd: 'Hoewel ik waarschijnlijk later niet met ouderen ga werken neem ik deze mooie ervaring mee. Dingen die ik hier heb geleerd, zoals initiatief

nemen kan ik uiteraard ook later in het werk inzetten'. De positieve ervaringen nemen ze mee voor later: 'Ik neem mee voor de toekomst dat ik soms niet zo tegen dingen op moet kijken omdat ze uiteindelijk vaak een stuk leuker zijn dat ik had gedacht'.

Veel deelnemers geven aan meer zelfvertrouwen te hebben: 'dat ik goed kan meekomen in een nieuwe omgeving, dus dat ik niet bang hoef te zijn om niet geaccepteerd te worden of zoiets'.

3.4 Ervaringen van deelnemers van 20 t/m 23 jaar

In deze leeftijdsgroep hebben 114 deelnemers (29,3% van het totaal) de vragenlijsten ingevuld, waarvan 40 MDT Onderwijs en 74 MDT YourCube. Een flink deel van deze groep volgt een beroepsopleiding. De deelnemers van deze groepen hebben in hun MDT-traject zeer uiteenlopende dingen gedaan.

Invulling van het MDT-traject

Veel deelnemers hebben meegedaan aan maatjesprojecten voor specifieke doelgroepen, zoals mensen met autisme, mensen met sociale angst, mensen met een spierziekte, eenzame ouderen, jonge mantelzorgers, of mensen die de Nederlandse taal willen leren. Ze waren bijvoorbeeld leesmaatje, gezelschapsmaatje, boodschappenmaatje, kletsmaatje. Sommigen hebben een tijdlang het hondje uitgelaten van mensen die dat zelf niet meer kunnen of meegedaan aan een klussendienst waarbij ze mensen helpen om dingen op te ruimen of schoon te maken.

Andere deelnemers hebben in instellingen gewerkt met verschillende kwetsbare groepen, zoals ouderen met dementie, mensen met psychische problematiek, een licht verstandelijke beperking of in een revalidatiecentrum. Ze ondernamen activiteiten met hen, zoals sporten, knutselen, spelletjes, wandelen, gesprekken voeren of samen boodschappen doen. Ook hebben ze geholpen bij het koken, tafel dekken en afruimen, brood smeren voor ouderen en schoonmaken.

Veel deelnemers hebben met kinderen en jongeren gewerkt: bij het organiseren en begeleiden van activiteiten, zoals spelletjesochtenden of -middagen, sportdagen, sportlessen, een kinderspeelcafé. Ze hebben kinderen van en naar zwembad gebracht, huiswerkbegeleiding gegeven, of onkruid weggehaald in het huttendorp van Jeugdland.

Anderen deden hun MDT-project in uiteenlopende (non-profit) organisaties en verrichtten daar allerlei activiteiten: afspraken maken, de telefoon opnemen, plannings maken, vergaderingen bijwonen, programma's bedenken en evenementen organiseren (zoals een buitenbioscoop, een beurs, een lustrumfeest, vismarktdiner), acquisitie van deelnemers en klanten via social media, fondsen werven, vrijwilligers werven, fotograferen, helpen bij trainingen, challenges uitvoeren. Ze hielpen bij het inrichten van winkels, het ontvangen van klanten, het magazijn opruimen, in een restaurant met bedienen en schoonmaken, of werkten op een boerderij, een AZC, of een naaiatelier. Enkele deelnemers hebben als EHBO'er diensten gedraaid in vaccinatiestraten of op de corona-afdeling van het Erasmus ziekenhuis.

Intake

Waar zijn ze goed in?

Deelnemers in deze leeftijdscategorie vinden van zichzelf dat ze goed zijn in de omgang met anderen. Ze vinden het leerzaam en leuk om nieuwe mensen te leren kennen en dingen van hen te leren. Ze praten graag met anderen, zijn geduldig, kunnen zich goed aanpassen en zijn empathisch ingesteld: 'ik ben een goede luisteraar en vind ik het leuk om mensen op te vrolijken of een gezellige dag te bezorgen!'; 'Ik probeer me altijd te verplaatsen in de ander en altijd de ander te begrijpen in bepaalde situaties en situaties vanuit hun perspectief te bekijken'; 'iets waar ik goed in ben is luisteren naar anderen en over hun situaties praten. Ik ben erg begripvol en een goede luisteraar, mensen voelen zich al vaak snel vertrouwd bij mij'. Sommigen geven aan dat ze goed kunnen omgaan met specifieke groepen: 'Ik merk dat kinderen/jongeren vaak een klik met mij hebben en zich vertrouwd voelen bij mij'; of 'Het omgaan met mensen met een gezondheidsprobleem heb ik vooral op school geleerd. Hierbij heb ik me ontwikkeld op het gebied van communicatie door gespreksvaardigheden toe te passen en veel te oefenen'.

Veel deelnemers vinden het leuk om mensen te helpen 'op wat voor manier dan ook, daar ben ik goed in en dat vind ik ook erg leuk'. Ze zijn zorgzaam en halen er veel voldoening uit: 'Ik ben heel erg behulpzaam en vind het heel erg leuk om andere mensen te helpen en ondersteunen, mochten ze problemen hebben of met iets te maken hebben'. Ze hebben de juiste vaardigheden om anderen te kunnen helpen: 'Ik ben erg geduldig', 'Ik ben een bescheiden, vriendelijke persoon en ik sta voor iedereen klaar'.

Veel deelnemers vinden dat ze goed zijn in praktische vaardigheden, zoals plannen, organiseren: 'Ik ben goed in samenwerken, zelfstandig werken, flexibel werken, doelgericht werken'. Anderen zijn goed in creatieve activiteiten zoals tekenen of fotografie: 'Ik ben een creatief persoon. Ik ben goed in handvaardigheden: knutselen, tekenen, schilderen. Ik hou ook van muziek maken: drummen en zingen'. Sommigen willen hun vaardigheden graag inzetten voor een specifieke groep: 'Ik kan goed met kinderen en tieners omgaan. Met kinderen praten en spelen, creatieve dingen doen, nieuwe dingen verzinnen, gek doen, hoepelen, kleding maken'.

Waarin willen ze zich ontwikkelen tijdens het MDT-traject?

De meeste deelnemers in deze leeftijdsgroep willen zich door het MDT-traject beter voorbereiden op een beroep: 'Ik wil ervaringen opdoen in de praktijk waarbij ik kennis en persoonlijke ervaringen kan omzetten in professioneel handelen'. MDT geeft hun de mogelijkheid om deze praktijkervaring op te doen.

Deelnemers die een beroepsopleiding volgen willen weten of het vak waarvoor ze studeren echt bij hen past: 'Ik wil kijken of de studie social work bij mij past. Ik zou tijdens dit traject willen ervaren hoe het is om social worker te zijn en ik hoop te kunnen ontdekken of mijn opleiding goed bij mij past'. Anderen willen zich door het MDT-traject beter voorbereiden op een later beroep: 'Het liefste wil ik mijn vaardigheden en kennis

verbreden in het vakgebied waarvoor ik aan het leren ben'; 'Ik zou mij willen ontwikkelen tot een persoon die anderen kan ondersteunen, helpen en adviseren en die de juiste beslissingen kan maken in cruciale situaties'; 'ik wil leren werken met verschillende doelgroepen en verschillende activiteiten uitvoeren om mensen te ondersteunen en/of begeleiden in het dagelijks leven'.

Veel werkenden willen dingen leren of verbeteren waar ze in hun werk tegenaan lopen: 'ik wil er graag achter komen wat iemand in een bepaalde situatie nou écht nodig heeft om ondanks die situatie zich alsnog goed te voelen. Ook zou ik mijn communicatievaardigheden willen verbeteren en leren hoe ik mijn grenzen kan stellen'; 'Ik wil leren hoe ik mezelf, ondanks mijn persoonlijke ervaringen, opvattingen en emoties, professioneel kan blijven opstellen naar de cliënt toe'. Ze kennen inmiddels hun zwakke en sterke punten: 'Ik ben me bewust van mijn minder goede kwaliteiten en wil werken aan verbeterpunten, zodat ik als professional en als persoon kan groeien'; 'Al ben ik goed in met mensen praten ben ik niet de beste in doorvragen of het gesprek verfrissend houden dus dit is zeker een van mijn leerdoelen'. Sommigen willen meer weten over andere doelgroepen te werken: 'ik wil graag meer met verschillende mensen van verschillende achtergronden werken, zodat ik alle mogelijke oogpunten over iets kan begrijpen', of ervaring opdoen met andere doelgroepen: 'ik ben nu heel erg gefixeerd op dat ik met jongeren wil werken maar ik vind dat ik de andere doelgroepen ook moet leren kennen en een kans moet geven'.

Anderen willen hun praktische vaardigheden verbeteren: 'ik kan soms slordig zijn dus ik wil heel graag aan mijn tijd management en organisatie werken!! ik wil leren hoe systematisch te werken!' Of leren om een betere balans te krijgen tussen werk en privé: 'Ik wil leren hoe ik voor mezelf de grens het best bewaar tussen werk en privé'.

Wat verwachten ze van een begeleider?

Deelnemers uit deze leeftijdsgroep vinden het belangrijk om een goede plek te vinden voor hun MDT-traject. Ze hebben vooral hulp nodig bij het vinden van een organisatie die bij hen past en waarin ze iets kunnen betekenen voor iemand anders: 'ik hoop er samen met mijn begeleider achter te komen welke klussen het beste bij mij passen en waar mijn interesses en kwaliteiten liggen'.

In het traject verwachten ze duidelijkheid over wat ze moeten doen: dat de dingen 'goed geregeld zijn', dat ze 'weten wanneer ze ergens moeten zijn', en een 'duidelijk plan krijgen van wat ik moet doen en hoe ik dat aan kan pakken'. De begeleider moet een aanspreekpunt zijn en 'ondersteunen bij mijn leerdoelen en werk'. Belangrijk is dat de deelnemers bij de begeleider hun verhaal kwijt kunnen, bij wie ze terecht kunnen 'met problemen en vragen' of 'als er iets is' en die 'sturing biedt in de taken die we krijgen tijdens het vrijwilligerswerk'. De begeleider moet 'meedenken en af en toe even checken hoe het gaat' en tijd hebben om te overleggen 'over moeilijke momenten tijdens de begeleiding van iemand. Over hoe ik die dan het beste de volgende keer kan oplossen'. Vooral bij problemen is het belangrijk dat de begeleider bereikbaar is: 'Ik zou met mijn begeleider graag mijn voortgang bijhouden en bespreken als ik ergens tegenaan loop'. Ze willen een begeleider die 'uitleg en tips geeft hoe ik dingen beter kan aanpakken of problemen kan oplossen'. Iemand

die hen 'af en toe een duwtje in de juiste richting kan geven', hen ondersteunt 'om doelen te behalen en de mogelijkheid geeft om te reflecteren op mijn eigen handelen'. Die feedback is nodig, 'zodat ik mezelf verder kan ontwikkelen'. Dit alles vraagt een begeleider die goed bereikbaar is, duidelijk communiceert, zich houdt aan afspraken, en die vriendelijk en respectvol is.

Deelnemers in deze leeftijdsgroep willen goede begeleiding, maar ook vrijheid. Ze willen dat er voldoende ruimte is om zelf dingen te ontdekken: 'Genoeg hulp, maar wel soms loslaten wanneer ik het zelf moet doen om ervan te leren. Ook al vind ik dat soms lastig'. Ze verwachten van de begeleider 'dat die me gewoon de tijd geeft om mijn eigen ding uit de zoeken', of 'die me aan het denken zet'. Tot slot verwachten deelnemers dat de begeleider hen helpt bij het formuleren van leerdoelen en het evaluatieproces.

Evaluatie

Was het zoals ze verwacht hadden?

Ook deelnemers van deze leeftijdsgroep wisten vooraf niet goed wat ze konden verwachten en hoe het traject precies zou verlopen: 'Toen ik begon, had ik geen concrete verwachtingen. Ik moest er vooral erg aan wennen dat het geen stage maar vrijwilligerswerk was.' Anderen concluderen juist dat het eigenlijk gewoon een stage was: 'Toch leek het een beetje zoals ik dacht aangezien ik gewoon een stage heb gelopen'. Hoewel de bedoeling vooraf niet altijd duidelijk was, hebben de meeste deelnemers het programma positief ervaren, vaak positiever dan ze vooraf verwachtten: 'Het was leuker dan verwacht, ik werd blij om te komen', en 'Ik heb veel meer geleerd dan ik dacht aan het begin'.

Enkele deelnemers geven aan dat het traject veel intensiever was dan ze vooraf dachten: 'ik kwam er wel achter dat er meer werk in ging zitten dan ik in de eerste instantie dacht'. Voor anderen is het juist minder intensief dan ze hadden verwacht. Ook de coronamaatregelen maakten dat het soms anders liep dan verwacht. Een enkeling vond het traject te weinig uitdagend of te weinig variatie, maar ook voor hen heeft het traject wel iets opgeleverd: 'ik vind dat ik voldoende geleerd heb maar toch had ik naar mijn idee vaak te weinig uitdaging'.

Wat hebben ze geleerd?

De deelnemers geven aan dat ze zichzelf beter hebben leren kennen en zelfverzekerder zijn geworden: 'Ik heb geleerd dat ik meer kan dan ik in eerste instantie dacht' en meer realistische verwachtingen hebben gekregen: 'Je gaat niet door iedereen geaccepteerd worden en dat is okay'.

Veel deelnemers vonden het leuk om verschillende soorten mensen te leren kennen en hebben gemerkt dat het veel voldoening geeft om iets voor een ander te betekenen: 'Dat ik het erg leuk vind om mensen te helpen die het echt nodig hebben!'. Een van de deelnemers constateert 'dat iets doen voor de ander meer waardevol is dan werk hebben'. Ook geven veel deelnemers aan dat ze kennis hebben gemaakt met mensen die ze

normaal niet zouden ontmoeten: 'Uit mijn traject heb ik geleerd dat er best wat mensen zijn met een afzondering van de society. Ik heb hierin geleerd dat mijn maatje bijvoorbeeld wel graag wil, maar niemand in de omgeving heeft en door slechte mobiliteit niet veel buiten kan komen. En dat het ook belangrijk is dat deze personen gezien en erkend worden'.

Daarnaast hebben ze verschillende vaardigheden geleerd: 'Ik heb geleerd hoe ik dingen moet regelen. Bijvoorbeeld met klanten omgaan, afspraken maken, de telefoon opnemen of terugbellen'. Vaardigheden die deelnemers vaak noemen zijn plannen, organiseren en samenwerken: 'Ik heb geleerd hoe ik het beste kan plannen en organiseren, en hoe ik beter kan communiceren met medestagiaires voor een goede samenwerking'; 'ik heb leren samenwerken en ik heb geleerd om goed te kijken naar de wensen en behoeftes van mensen, en daardoor heb ik meer leren omkijken naar de ander'. Andere vaardigheden die genoemd worden, zijn 'leidinggeven', 'een vergadering bijwonen', 'met klanten omgaan', of vaardigheden op het sociale vlak, zoals 'mezelf meer openstellen', 'trots zijn', 'beter omgaan met anderen', of 'Ik heb geleerd om sociale skills te verbeteren doordat ik in contact ben gekomen met meerdere onbekende mensen'.

Veel werkende deelnemers hebben dingen geleerd die voor de beoefening van hun vak van belang zijn, bijvoorbeeld 'dat niet altijd alles volgens plan gaat en dat je hier als welzijnswerker tegen aan kunt lopen', of 'wat mijn valkuilen zijn bij het begeleiden van groepen', of 'hoe ik het beste met kinderen kan communiceren'. Een deelnemer heeft 'heel veel geleerd over hoe ik moet reageren bij ongevallen en wat de kleine belangrijke dingen zijn die het leven van een slachtoffer kunnen redden'.

Een deelnemer heeft tijdens het MDT-traject bij het Weggeeflokaal² en ervaren hoe anders dit is dan een gewone baan bij de Etos: 'Bij de Etos moet alles volgens een bepaalde manier, en streng, en hier was alles gewoon een beetje dat je zelf mocht bepalen wat jou het beste leek om iets op te lossen en hoe je zelf om wil gaan met mensen. Waardoor je meer verantwoordelijk had, wat heel leuk was!'

Wat vonden ze het meest waardevol?

Deelnemers van deze leeftijdsgroep vonden het meest waardevol dat ze zichzelf konden ontwikkelen door anderen te helpen en nieuwe ervaringen op te doen. Ze hebben ervaren dat anderen blij zijn met de hulp: 'De dankbaarheid van de ouderen en het maatje. Dat vond ik echt mooi om te zien'; 'Het meest waardevol moment was aan het einde van elke stagedag wanneer de kinderen met een blij gezicht naar huis gingen en ik wist dat

² In het Weggeeflokaal van ROC Amersfoort leren studenten en scholieren wat het is om een winkel te runnen. Het is een plek waar kwetsbare doelgroepen uit de samenleving kunnen aankloppen voor gratis kleding en speelgoed. Jongeren ontwikkelen er vaardigheden zoals plannen, organiseren en sociaal gedrag.
<https://www.yourcube.nl/project/weggeeflokaal/>

zij een leuke dag hadden gehad'; 'De blije gezichten van de kinderen na de activiteiten'; 'De blije gezichten van de klant'; 'de blije mensen, zoals bij het opruimen van een tuin of koekjes brengen naar mijn overbuurvrouw'.

Ze hebben positieve feedback gekregen van de personen die ze hielpen en zijn trots op de band die ze konden opbouwen: 'Het meest waardevolle voor mij is de connectie die je gedurende het traject opbouwt. Het verschil van hoe ik en mijn maatje in het begin met elkaar communiceerden en hoe dat steeds beter een oprechte vriendschap is geworden, dat vind ik heel mooi'. Een deelnemer schrijft: 'Het meest waardevol vond ik het om te zien dat naarmate de weken verder gingen, hoe meer mijn maatje mij ging vertrouwen en dat ze vertelde dat ze er echt naar uitkeek als we wat leuks gingen doen. Wat voor mij maar een kleine moeite is, zoals bijvoorbeeld skeelers meenemen, vindt zij fantastisch om samen te doen'.

Daarnaast vonden ze het waardevol om kennis en vaardigheden op te doen, en te leren wat ze leuk vinden om te doen en waar ze goed in zijn. Ze kregen bijvoorbeeld kennis over mensen uit andere doelgroepen of over 'andere culturen en levensovertuigingen'.

Wat nemen ze mee?

Belangrijke lessen die ze meenemen zijn dat ze beter weten wat ze leuk vinden om te doen en waar ze goed in zijn. Ze hebben geleerd dat ze 'meer op zichzelf kunnen vertrouwen', 'beter kunnen omgaan met tegenslagen', weten 'dat het niet zo eng is om je mening te geven als het lijkt en dat het veel kan bijdragen als ik dit meer doe', 'dat ik hiermee heb bewezen aan mijzelf dat ik veel meer in mijn mars heb dan ik wist', 'dat ik best heel veel dingen goed kan ook al heb ik ze nog nooit eerder gedaan', en dat ze 'niet bang meer zijn om meer verantwoordelijkheid te krijgen over dingen'.

Daarnaast hebben ze kennis gemaakt met nieuwe doelgroepen waar ze normaliter niet mee te maken hebben: 'ik heb nu een bredere mindset als het gaat over mensen die anders zijn of denken dan ik zelf'. Dit maakt het makkelijker om op mensen af te stappen die daar misschien behoefte aan hebben: 'Voor de toekomst neem ik mee vaker contact op te nemen met mensen die ik eigenlijk niet meer zo vaak spreek, waarvan ik ook weet dat die niet veel contacten hebben. Als is het maar gewoon even om te kijken hoe het gaat. Dat kan al heel veel betekenen'.

Tot slot noemen verschillende deelnemers dat het MDT-traject voor hen een fijne herinnering is aan hun MBO-tijd en dat ze nu beter weten wat voor werk ze willen doen. Ze hebben ervaren hoe het is om ergens te werken. Sommigen geven aan dat ze meer waardering hebben gekregen voor vrijwilligerswerk en door het MDT-traject later misschien vrijwilligerswerk willen doen, terwijl ze dat eerder nooit hadden overwogen: 'ik had eerst een ander beeld, dat je dan werkte voor niks, dat motiveerde mij niet maar omdat je anderen kan helpen is dat anders, mensen die je helpt die zijn echt heel blij. Dat je hen kan helpen en ondersteunen dat geeft een goed gevoel'. Hun beeld van vrijwilligerswerk is in positieve zin veranderd: 'ik heb geleerd dat vrijwilligerswerk iets heel moois is, net zo veel voor de vrijwilliger als voor de hulpvrager'.

3.5 De ervaringen van deelnemers van 24 t/m 27 jaar

Van deze leeftijdsgroep hebben 64 deelnemers de vragen ingevuld (16,5% van het totaal aantal deelnemers), waarvan 12 MDT en 52 MDT YourCube. De deelnemers hebben hun MDT-traject op verschillende manieren ingevuld.

Invulling van het MDT-traject

Een deel van de deelnemers uit deze leeftijdsgroep deed hun MDT-traject in instellingen voor ouderenzorg en hielpen bij het organiseren en begeleiden van activiteiten, met boodschappen doen en koken, verzorgen van ontbijt en lunch, ouderen helpen bij het eten, wandelen, gesprekken voeren, gastvrouw zijn. Anderen werkten mee bij activiteiten voor kinderen, zoals huiswerkbegeleiding, het organiseren van sportactiviteiten of een kamp, of bij maatjestrjecten voor nieuwkomers, vluchtelingen, of mensen die ondersteuning nodig hebben in het dagelijkse leven.

Een groot deel van de deelnemers was werkzaam bij andersoortige (non-profit) organisaties zoals welzijnsinstellingen of een vrijwilligersorganisatie. Voorbeelden zijn koken bij de nachtopvang, activiteiten organiseren bij een AZC, ondersteuning bieden in een huiskamer voor vluchtelingen, begeleiden bij zogenaamde 'groeiplaatsen' voor kwetsbare groepen, organiseren van activiteiten bij een jongereninloop, begeleiden van een naaicursus, les geven in een buurtcentrum of op een middelbare school, Challenges uitvoeren, meehelpen in een klussteam, organiseren van rommelmarkten, sportactiviteiten, of onderzoekstaken zoals interviews houden en enquêtes afnemen.

Intake

Waar zijn ze goed in?

De deelnemers in deze leeftijdsgroep geven aan dat ze goed zijn in het leggen van sociale contacten, dat ze sociaal en geduldig zijn, een goed inlevingsvermogen hebben en ervoor kunnen zorgen 'dat mensen zich gezien en gehoord voelen' waardoor ze anderen goed kunnen helpen: 'Ik kan makkelijk contact leggen en communiceren met anderen, en haal hier ook veel energie uit. Daarbij ben ik het liefste de hele dag bezig, en zal niet snel nee zeggen tegen een nieuwe uitdaging'. Ze zijn goed in het 'ondersteunen, helpen en begeleiden van alle typen mensen', hoewel sommigen wel een duidelijke voorkeur aangeven.

Daarnaast vinden deelnemers dat ze over bepaalde vaardigheden beschikken, zoals het oplossen van problemen, goed kunnen samenwerken met anderen, gestructureerd kunnen werken, of 'mensen enthousiasmeren en motiveren'. Anderen zijn 'sportief', 'creatief', 'zelfstandig': 'Ik kan de taken goed in kaart

brengen en een duidelijk overzicht bieden. Daarnaast kan ik zowel zelfstandig als in groepsverband werken en ben ik in staat om mijzelf te reflecteren’.

Waarin willen ze zich ontwikkelen tijdens het MDT-traject?

Ook in deze leeftijdsgroep zijn veel deelnemers die zichzelf door het MDT-traject beter willen leren kennen ‘en gaandeweg erachter komen wat wel/niet bij mij past. Om zo op zoek te zijn naar de richting waarin ik wil werken/leren in de toekomst’, of ‘ik wil leren welke doelgroep bij mij past’.

Daarnaast willen ze hun vaardigheden verder ontwikkelen: plannen en organiseren, omgaan met tijdsdruk: ‘Ik wil beter worden in het omgaan met tijd en tempo, ik heb soms de neiging om laks te zijn met het houden aan de planningen die gemaakt zijn. Ik wil mij hier in verbeteren door een strakke planning te maken en mij hier ook aan te houden’. Anderen willen meer gestructureerd en planmatig leren werken: ‘Ik vind het leuk om creatief bezig te zijn en van alles tegelijk te doen. Daardoor mis ik soms de focus om iets helemaal netjes af te werken. Ik zou mezelf dus graag willen ontwikkelen in het beter structureren van mijn werk’. Of beter samen leren werken en grenzen leren stellen: ‘in teamverband wil ik graag grenzen leren stellen en zorgen dat het project een goed verloop heeft’.

Wat verwachten ze van een begeleider?

Van een begeleider verwachten ze hetzelfde als de andere leeftijdsgroepen: duidelijkheid over het verloop van het traject en over de verwachtingen die er zijn. Ze willen heldere instructies over de taken die ze moeten verrichten en feedback op hun handelen: ‘eerlijkheid is heel belangrijk voor mij. Als ik iets niet goed doe dan vind ik het niet ongemakkelijk als ik een reactie of een instructie kreeg die mijn proces helpt’. De begeleider moet een aanspreekpunt zijn die hulp biedt als dat nodig is, maar die voldoende vrijheid biedt voor ‘een eigen inbreng’ in het traject. Ze hebben behoefte aan regelmatige contactmomenten en goede communicatie, aan een begeleider die bereikbaar is, vriendelijk, geduldig, flexibel is, open staat voor vragen en feedback geeft op de voortgang van het traject. De begeleider moet deelnemers herinneren aan deadlines en ‘soms wat aansporing op 'dingen doen'. De begeleider is iemand die meedenkt, meeleeft en eventueel soms nieuwe ideeën of handvatten biedt’. Ze verwachten tot slot dat een begeleider hulp biedt bij het opstellen van ‘persoonlijke doelen’ voor wat ze willen bereiken tijdens deze MDT, en meedenkt over ‘ontwikkelpunten’: ‘ik verwacht ondersteuning bij mijn ontwikkeling, door evaluatiegesprekken te voeren en feedback te krijgen’.

Evaluatie

Was het zoals ze verwacht hadden?

Ook deze deelnemers wisten vooraf niet zo goed wat ze ervan konden verwachten, hoewel in alle gevallen goed is uitpakkt. Ze waren gemotiveerd en benieuwd wat het hen zou brengen en zijn positief over hun ervaringen: ‘dat de dingen die ik heb gedaan zo mooi zouden zijn, is boven verwachting’.

Wat hebben ze geleerd?

Deelnemers geven aan dat ze geleerd hebben zichzelf te waarderen: 'ik heb geleerd dat ik er mag zijn en iets kan betekenen voor een ander'. Daarnaast hebben ze meer kennis gekregen over het werkveld waarin ze hun MDT-traject hebben gedaan: 'ik heb geleerd dat de zorg een belangrijk, waardevol maar ook een pittig beroep is'.

Tijdens het traject hebben ze verschillende vaardigheden geleerd, zoals 'beslissingen nemen', 'afspraken nakomen', 'grenzen stellen', 'nee zeggen', 'daadkrachtig optreden', 'zelfstandig keuzes maken', en 'empathie inzetten naar bewoners die het moeilijk hebben of soms "lastig" zijn'. Door deze vaardigheden kunnen ze 'effectiever en veel prettiger werken'. Vooral hun sociale vaardigheden zijn verbeterd: 'Ik kan veel makkelijker gesprekken met mensen aangaan. Over het algemeen merk ik dat ik iets lossier ben geworden in plaats van zo serieus en strikt zijn op de regels'. Enkele deelnemers geven aan dat ze hun Nederlandse taalvaardigheid hebben verbeterd.

Sommigen hebben geleerd om niet te oordelen en open te staan voor nieuwe culturen: 'Mijn maatje komt uit een andere cultuur en ik heb mijzelf hierop moeten aanpassen'; 'Ik heb geleerd om meer waardering te hebben voor de diversiteit van de mensen die toch vlakbij wonen'.

Wat vonden ze het meest waardevol?

Het meest waardevol waren de 'blijge gezichten' en de 'dankbaarheid' van degenen die ze ondersteunden: 'Dat de ouderen altijd zeiden dat ze het leuk vinden dat ik iets leuks met hen doe en dat ik mijn tijd neem om met hen te praten', of 'Als ik binnenkwam en de kinderen renden al naar me toe omdat ze me gemist hadden. Dan doe je toch iets goed'. De waardering zorgt ervoor dat ze hun werk met veel plezier hebben gedaan en dat het veel voldoening geeft: 'Het geluksgevoel dat je krijgt wanneer je iets doet voor iemand van wie je weet die is afhankelijk van anderen (mij). Iets kunnen doen voor hen en 1000 keer bedankt worden'.

Wat nemen ze mee?

Het MDT-traject heeft bijgedragen aan het zelfvertrouwen van de deelnemers: 'Ik heb geleerd dat ik ver kan komen door mezelf te blijven, dan kan ik het meeste verbinden met mensen', of 'dat ik kan vertrouwen in mezelf en dan komt het wel goed!'. Ook de praktische vaardigheden nemen ze mee, variërend van het maken van plannings en het schrijven van verslagen, tot sociale vaardigheden, communiceren, jezelf presenteren.

Daarnaast hebben deze deelnemers regelmatig aangegeven dat ze meer waardering hebben gekregen voor vrijwilligerswerk. Ze zien beter 'het nut van vrijwilligerswerk binnen de samenleving', 'dat het 'waardevol en leuk is om te doen', 'dat ik iets goed gedaan heb voor een ander en dat ik me daar prettig bij voel', en 'dat vrijwilligerswerk een interessante manier kan zijn om iets te doen voor mensen om mij heen'. Een deelnemer neemt mee "Dat ik sowieso vrijwilligerswerk wil blijven doen!"

3.6 Ervaringen van deelnemers vanaf 28 jaar

De oudste deelnemersgroep die de vragenformulieren heeft ingevuld bestaat uit 28 deelnemers vanaf 28 jaar (7,2% van het totale aantal deelnemers in dit onderzoek), waarvan 3 MDT Onderwijs, en 25 MDT YourCube.

Invulling van het MDT-traject

Veel deelnemers van hen hebben gewerkt bij zorginstellingen, waar ze diverse activiteiten hebben uitgevoerd: wandelen met ouderen, samen een boodschap doen, een praatje maken, meedoen aan activiteiten zoals puzzelen, balspelletjes of een muziekmiddag, helpen bij dagbesteding, en praktische dingen zoals koffie en thee zetten, helpen met koken, tafeldekken, eten rondbrengen, afwassen, de keuken schoonmaken. Anderen hebben gewerkt met kinderen en bijvoorbeeld geholpen bij het organiseren en begeleiden van activiteiten, kinderen begeleid bij het maken van huiswerk, leidinggeven aan activiteiten van een scoutinggroep.

Een aantal deelnemers was betrokken bij maatjesprojecten. Zij boden hulp aan individuele personen, waaronder jongeren met dyslexie, vluchtelingen, ouderen met dementie. Ondersteuning bij alle aspecten van het dagelijkse leven, zoals administratie, telefonische afspraken maken, of gesprekken voeren.

Daarnaast was een aantal deelnemers aan het werk bij verschillende non-profit organisaties, zoals een weggeefwinkel, een vrijwilligersorganisatie, een bibliotheek, en een jongerenontmoetingsplaats. Ze hielpen daar met praktische zaken, zoals het organiseren van een evenement, het beheren van sociale mediakanalen (foto's en filmpjes maken), vertaalwerk, redactiewerk, of HR-taken, zoals het werven van vrijwilligers en het opstellen van vacatureteksten.

Intake

Waar zijn ze goed in en waarin willen ze zich ontwikkelen?

Deze deelnemers geven aan dat ze goed zijn in netwerken, mensen overtuigen, communiceren, en open staan om nieuwe dingen te leren: 'Ik ben heel supportieve en daarmee kan ik goed het beste in een ander naar boven halen'. Ze vinden het leuk om anderen te helpen, of zijn 'goed in het organiseren van evenementen en het managen van verschillende projecten'. Anderen zijn creatief of goed in taal. Ze willen zich verder ontwikkelen en inzicht krijgen in manieren om bij te dragen aan het welbevinden van anderen, of leren welke doelgroepen bij hen passen.

Net als de andere leeftijdsgroepen willen ze een begeleider die bereikbaar is en geraadpleegd kan worden bij problemen en om te checken of alles goed gaat. Goede communicatie en feedback zijn belangrijk, evenals evaluatiegesprekken, waarin wordt gereflecteerd wordt op dingen die minder goed gaan.

Evaluatie

Wat hebben ze geleerd en wat nemen ze mee?

Voor een aantal deelnemers was het vooraf niet duidelijk wat het MDT-traject precies zou inhouden, maar achteraf zijn ze positief over het verloop. Ze hebben vooral geleerd dat vrijwilligerswerk leuk en leerzaam is. Soms hebben ze vaardigheden geleerd die goed van pas komen in hun werk, zoals 'op tijd komen', 'dat alles wat er gedaan moet worden binnen de tijd te regelen', 'zelfvertrouwen' en 'grenzen aangeven', en 'dat ik met andere mensen kan praten, en 'dat ik niet bang hoeft te zijn als ik te maken heb met een andere doelgroep'.

Het meest waardevol is dat ze zichzelf 'op verschillende gebieden' konden ontwikkelen, dat ze 'andere, inspirerende mensen leerden kennen', 'of 'iets wat me bezig en blij houdt zonder duur of onmogelijk te zijn'. Sommige deelnemers geven aan dat ze geleerd hebben dat ze van betekenis kunnen zijn voor anderen door 'iets nuttig te doen wat ik leuk vind naast werken', dat ze in contact kwamen met andere mensen en 'ook weer een passend doel' kregen: 'Ik heb hiervoor veel thuis gezeten dus was erg blij om weer iets te doen en op deze manier ook iets voor een ander kon betekenen'. Sommigen hebben zichzelf positief verrast omdat ze merken dat ze meer kunnen dan ze dachten: 'Dat ik qua energie veel meer kan dan gedacht en ook veel meer aankan. Ook dat ik met ouderen werken veel leuker vindt dan verwacht'.

Voor de toekomst hebben ze een 'nieuwe kijk op vrijwilligerswerk' gekregen en ze realiseren zich 'waarom vrijwilligers werk zo belangrijk is', dat 'vrijwilligerswerk je voldoening geeft', 'dat er veel hulp nodig is en dat als je gewoon echt nodig bent om iets te betekenen voor een ander'. En 'dat iedereen een waardevolle impact voor een ander kan maken'.

3.7 Conclusie

De deelnemers van alle leeftijdsgroepen geven aan dat ze vooraf niet goed wisten wat ze van het traject konden verwachten, maar dat ze veel geleerd hebben van het MDT-traject. De kwalitatieve uitkomsten laten wel enige verschillen zien voor de leeftijdsgroepen. In het schema hieronder zijn de belangrijkste kenmerken per leeftijdsgroep samengevat.

Leeftijdsgroep	Belangrijkste resultaten
12 t/m 15 jaar	De jongste deelnemers hebben vooral veel geleerd over het omgaan met mensen en het leggen van contacten met mensen die ze nog niet kennen. Hierdoor hebben ze meer zelfvertrouwen gekregen en durven ze voortaan gemakkelijker op mensen af te stappen.
16 t/m 19 jaar	Deelnemers in deze leeftijdsgroep hebben zichzelf ontwikkeld door zichzelf beter te leren kennen, vaardigheden te leren en hun kennis van de wereld te vergroten. Hierdoor is hun zelfvertrouwen toegenomen. Ze hebben geleerd uit hun comfortzone te komen en zijn in contact gekomen met mensen die ze normaal niet zouden ontmoeten. Ze kregen veel waardering van anderen en hebben ervaring opgedaan in verschillende werkvelden. Voor de meesten was dit hun eerste werkervaring.
20 t/m 23 jaar	Deelnemers in deze leeftijdsgroep hebben zich kunnen voorbereiden op een beroep door praktijkervaringen op te doen. Ze zijn zelfverzekerder geworden en hebben meer realistische verwachtingen gekregen over het werk dat ze willen doen. Ze hebben vaardigheden geleerd die belangrijk zijn voor de uitoefening van een beroep en weten beter waar ze goed in zijn en wat ze graag willen doen.
24 t/m 27 jaar	Deelnemers in deze leeftijdsgroep weten na het traject beter wat voor soort werk het beste bij hen past en hebben vaardigheden ontwikkeld die daar belangrijk bij zijn. Door het traject hebben ze meer zelfvertrouwen gekregen. Ook hebben ze ervaren dat het leuk is om vrijwilligerswerk te doen.
Vanaf 28 jaar	Deelnemers in de oudste leeftijdsgroep hebben vaardigheden geleerd die ze kunnen benutten in hun werk. Ook hebben ze geleerd dat ze van betekenis kunnen zijn voor anderen. Ze hebben ervaren dat vrijwilligerswerk veel voldoening geeft.

De open vragen in het onderzoek laten zien dat deelnemers aan beide trajecten vooraf niet goed wisten wat ze konden verwachten. Ze hadden geen duidelijk beeld van de concrete activiteiten die ze zouden gaan doen of hoe het traject zou verlopen. Wel hadden ze een idee van wat ze wilden leren of waarin ze zich wilden ontwikkelen. Bij de jongere deelnemers (die vooral meededen aan MDT Onderwijs) ging het vooral om het beter leren kennen van zichzelf zodat ze beter weten wat voor werk ze later willen doen. De oudere leeftijdsgroepen (die vooral meededen aan MDT YourCube) wilden vooral vaardigheden aanleren waardoor ze het beroep dat ze al doen of willen doen, beter kunnen uitoefenen. Achteraf zijn de deelnemers aan beide trajecten heel positief, ook al vonden ze de werkzaamheden soms uitdagend en liepen ze af en toe tegen beperkingen aan. Ze hebben veel geleerd en nemen hun ervaringen mee naar de toekomst. Ook hebben ze ervaren dat vrijwilligerswerk veel voldoening geeft en dat het 'iets heel moois is'.

Deel III

Advisering vragenlijsten

4. Opzet vragenlijsten MDT YourCube en MDT onderwijs

Hieronder volgt het adviesmateriaal dat dient als toelichting en uitleg bij de oorspronkelijke vragenlijsten, alsook de opzet voor de voorgestelde MDT YourCube/MDT Onderwijs vragenlijsten.

4.1 Advies bij de oorspronkelijke vragenlijsten

Een surveyvragenlijst, online in te vullen

- Respondenten ontvangen een introductiebrief, met verwijzing naar toestemmingsverlening (in de vragenlijst): zie bijgaand voorbeeld/ template van introductiebrief en *informed* consentformulier
- Een pilot of *testrun* van de vragenlijst bij deelnemers en/of collega's: nagaan of de vraagstellingen helder zijn.
- Bij meerdere metingen hetzelfde format en vraagstelling aanhouden voor vergelijkbaarheid.
- Elk netwerk dezelfde vragenlijst.
- Er zijn 2 of meer metingen bij dezelfde groep: ID-informatie nodig, sleutelbestand met persoonsgegevens splitsen van anonieme vragenlijstgegevens; DMP nodig.
- Aanbevolen programma *Qualtrix* (in Europa gevestigd)

Vraagstelling onderzoek

- Wat zijn de *kenmerken*, *kwaliteiten* en huidige *activiteiten* van deelnemers aan de MDT-projecten? Wat zijn hun *verwachtingen* van en *motivaties* voor deelname? Wat zijn de *verschillen tussen MDT-projecten*?

4.2 Opzet vragenlijst

De vragenlijst bevat de volgende onderdelen

1. Achtergrondvragen: *biografisch*, *achtergrond*
2. Kerngegevens: *motivatie*, *beeldvorming* en *competentie* (kwaliteiten)
3. Toevoegen vragen over *activiteiten*?
4. Afsluitende vragen en 'nameting-vragen'

I. Achtergrondvragen

- NAW-gegevens, email: afzonderlijke entries voor elk deel (m.n. achternaam en email)
- Leeftijd: geboortedatum. Afhankelijk van onderzoeksdoel kan het ook een keuze zijn uit leeftijdscategorieën (e.g.: 12 – 15, 16 – 19 etc.)
- Huidige situatie: één van de volgende keuzes aanlaten vinken schoolgaand, werkend, beiden, geen van beiden, anders
- Geslacht/gender
- Opleidingsniveau
- Traject: MDT YourCube, MDT Onderwijs
- Netwerk (regio)

II. Motivatie, Beeldvorming, Competentie

Motivatie en Beeldvorming

- Huidige vraagformulering corrigeren:
 - “Waarom doe je mee aan (i.p.v. ‘met’) Maatschappelijke diensttijd?”
 - “Wat is jouw beeld van (i.p.v. ‘over’) vrijwilligerswerk?”
- Beide rijtjes items afsluiten met ‘anders nl...’
- Van beide begrippen schalen maken met meerdere 5-punts items (i.p.v. ‘meerdere keuzes’ mogelijkheid).
(gradaties zoals 1 heel zwak/niet, 2 zwak, 3 noch zwak noch sterk, 4 sterk, 5 heel sterk)
- *Motivatie* duidelijker scheiden van *Beeldvorming*
- *Motivatie schalen vraag erbij*
- Negatief gestelde vragen erbij. (e.g.: ‘Ik moet van mijn ouders’, ‘Ik heb niks te doen’, ‘Dan hoef ik niet naar school’)
- *Of Motivatie open vraag erbij: waarom doe je mee aan MDT?*
- Beeldvormingstelling 4: ‘Dat is saai en voor mensen die weinig te doen hebben’ splitten: ‘Dat is saai’ en ‘Dat is voor mensen die weinig te doen hebben’.

Motivatie vrijwilligerswerk

- 1 Ik wil iets doen voor een ander
- 2 Ik wil mijn schooltijd leuker maken
- 3 Vrienden van mij doen het ook
- 4 Ik wil mijzelf beter leren kennen
- 5 Ik wil ontdekken welke opleiding en/of werk bij mij past

Beeldvorming vrijwilligerswerk

- 1 Je doet iets voor een ander
- 2 Je werkt altijd met ouderen
- 3 Dat doe je als je geen werk kunt vinden
- 4 ~~Dat is saai~~
Erbij: Dat is voor mensen die weinig te doen hebben
- 5 ~~Dat doe je pas als je ouder bent~~
- 6 Daar leer je anderen kennen
- 7 Met vrijwilligerswerk kun je jezelf uitdagen
- 8 Je kunt zelf bepalen wat je doet
- 9 Je voelt je er beter door

Competentie

- Huidige openvraag: “Waar ben je goed in”, heeft toelichting nodig
- Huidige 20 items: vraagformulering aanpassen door ‘m iets informatiever te maken (context te bieden bij “ik kan”, bijv. “Als ik vrijwilligerswerk doe, kan ik”)
- De antwoordschaal aanpassen tot 1-5, alle categorieën (eenmaal) benoemen en aanvullen met “n.v.t.” (i.p.v. 0 = ‘Dat heb ik nooit hoeven doen’)
- Een aanbeveling is verder dat - nog naast het feit dat de items per stuk wellicht beter geformuleerd kunnen worden - het voor de gelijkwaardigheid voor de subschalen goed is om voor ieder evenveel items te creëren (bijv. 4).
- Die vier nu gecreëerde dimensies benutten, maar elk item op 1 aspect richten (geen dubbele vragen), en wellicht aanvullen
 1. Constructief samenwerken
 2. Planmatig werken
 3. Communicatief handelen
 4. Praktisch handelen

Competentie-items

Wat de respondent kan		Intake	Evaluatie
Op een schaal van 1 (niet) t/m 5 (heel goed)		α	α
Constructief samenwerken		0.787	0.792
1	Aandacht, begrip en respect voor de ander tonen		
2	Betrouwbaarheid tonen		
3	Anderen helpen of begeleiden		
4	Regels opvolgen		
5	Mezelf aanpassen aan behoeften van een ander		
6	Samenwerken en overleggen		
Communicatief handelen		0.724	0.748
7	Overtuigen en beïnvloeden		
8	Presenteren		
9	Laten zien dat ik iets graag wil		

10	Grenzen stellen		
11	Helder en duidelijk communiceren		
Planmatig werken		0.664	0.747
12	Gestructureerd en systematisch werken		
13	Plannen en organiseren		
14	Onderzoeken, schrijven en rapporteren		
15	Omgaan met tijdsdruk		
Praktisch handelen		0.661	0.689
16	Met mijn handen werken		
17	Materialen en middelen inzetten		
18	Creatieve oplossingen bedenken		
19	Beslissingen nemen		
20	Omgaan met verandering, met tegenslagen omgaan		

- 'Anderen ontmoeten' pijler: Om sociale competenties te meten bij jongeren: *The Perceived Social Competence Scale* (PSCS). Deze komt bij bovenstaande competentie lijst (zie Concept Vragenlijst en V) in aansluitende formulering en deze vervangt eerdere stellingen (ook doorgestreept boven): **Ik ben heel goed in...**

Vriendschappelijke relaties aangaan

Het helpen van andere mensen

Het delen van wat ik heb met anderen

Het vragen aan anderen of ik kan helpen

Het opschieten met anderen

Aardige dingen doen voor mensen

III. Suggestie: specifieke vragen over activiteiten?

IV. Afsluitende openvragen, zoals nu, plus extra vragen nameting

Voormeting

- Waar ben jij goed in?
- Waarin wil jij jezelf ontwikkelen tijdens je MDT-traject? Wat wil je leren?
- Wat heb jij nodig van je begeleider?

Nameting

- Wat vond je van MDT?
- Welke stellingen heb je bij intake anders ingevuld? Vraag je begeleider hiernaar.
- huidige vraag 8 herformuleren: “waardoor komt het dat je die stellingen anders hebt ingevuld”.
- Suggestie meting ‘Anderen Ontmoeten’: In hoeverre heb jij mensen ontmoet die je normaal niet zou ontmoeten? Wat vond je hiervan?
- Toevoegen aan “Wat heb je geleerd?”: “Waar in heb jij jezelf ontwikkeld?”.
- Wat was het meest waardevol?
- Wat neem je mee voor de toekomst?
- Herformuleren: In hoeverre was het programma zoals je had verwacht?
- Herformuleren: “Aan welk onderdeel van de begeleiding heb je het meest gehad?”
- Hoe vond je het contact met je begeleider? Toevoegen: “In hoeverre kreeg jij wat je nodig had van je begeleider?”.
- Heb jij een tip waardoor MDT YourCube/MDT Onderwijs voor toekomstige deelnemers nog beter wordt?

V. Suggesties voor /voorbeelden van wetenschappelijk gevalideerde schalen¹

- ‘Maatschappelijke impact’ pijler: Het meten van bereidheid tot vrijwilligerswerk: *Bales Volunteerism-Activism Scale*
- ‘Anderen ontmoeten’ pijler: Om sociale competenties te meten bij jongeren: *The Perceived Social Competence Scale* (PSCS). Deze komt bij bovenstaande competentie lijst (zie Concept Vragenlijst) in aansluitende formulering.
- Past mogelijk bij pijler ‘Persoonlijke ontwikkeling’: Een schaal voor eigenwaarde meten bij jongeren: *Rosenberg Self-Esteem Scale* (RSE).

Met het oog op een van de drie MDT-pijlers: maatschappelijke impact.

Het meten van bereidheid tot vrijwilligerswerk als advies, omdat dit inhoudelijk een aanvulling is op motivatie en beeldvorming. Namelijk de betrokkenheid, ofwel engagement voor vrijwilligerswerk. Met het oog op de lengte van de enquête, welke anders te lang wordt, hebben wij een subschaal uit de eerdergenoemde Bales Volunteerism-Activism Scale (Bales, 1996), gekozen en deze versimpeld. Deze schaal is momenteel geïntegreerd in de eerder ‘competentie’ lijst. Zie ‘Concept Vragenlijst’.

Onze suggestie is één van de onderstaande subschalen/dimensies meenemen in de vragenlijst, **m.n.:**

Gevoel van effectiviteit - het gevoel dat men een verschil kan maken bij het aanpakken van sociale

¹ Alles dat volgt is eigen vertaling van wat er in de vermelde bronnen staat, om een idee te geven.

problemen. Dit komt overeen met het doel van MDT, namelijk dat **jongeren zien dat ze impact kunnen hebben op een (groot) maatschappelijk thema door vrijwilligerswerk.**

Bales Volunteerism-Activism Scale (Bales, 1996).

Een 20-item schaal van de fundamentele motivaties voor het dienen als vrijwilliger/activist.

De schaal is onderverdeeld in 4 subdimensies:

Opgenomen subdimensie in 'Concept Vragenlijst

1. Gevoel van effectiviteit - het gevoel dat men een verschil kan maken bij het aanpakken van sociale problemen.

Ter illustratie: overgebleven subdimensies (Deze zijn niet opgenomen in 'Concept Vragenlijst)

2. Sociabiliteit of normalisatie - het gevoel dat vrijwilligerswerk een normaal onderdeel van het leven is.
3. Idealisme of filosofisch engagement - het gevoel dat sociale rechtvaardigheid noodzakelijk is.
4. Feel Good Factor - zich beloond voelen voor vrijwilligerswerk.

Scoren:

De items 2, 4, 6, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20 zijn omgekeerd gescoord/gepoold.

De items 2, 3, 6, 13, 16 vormen de factor Gevoel van Effectiviteit. Deze zijn ook opgenomen in 'Concept Vragenlijst'.

2. je moet gewoon vertrouwen op de regering om om te gaan met maatschappelijke problemen.

(omgepoold)

3. Soms gebeuren er dingen in je leven waardoor je actie moet ondernemen.

6. Je kunt de dingen in je gemeenschap niet echt veranderen, het is gewoon zoals het is. (omgepoold)

13. Alles wat ik doe kan niet echt iets veranderen aan maatschappelijke problemen. (omgepoold)

16. Je kunt de wereld niet echt veranderen, dat is gewoon de hoe de dingen zijn. (Omgepoold)

De scores voor elke factor kunnen apart worden gehouden of worden gecombineerd tot een algemene (totaal)score voor (bereidheid tot) vrijwilligerswerkactivisme.

Respondenten beantwoorden elk item op een 5-punts Likert-schaal, gaande van 1 (sterk oneens) tot 5 (helemaal mee eens):

The Perceived Social Competence Scale (PSCS) (Anderson-Butcher et al., 2008)

Het doel van de PSCS is na te gaan hoe sociaal vaardig jongeren zichzelf vinden, door gedrag te beoordelen zoals anderen helpen, zich om anderen bekommeren en anderen steunen. PSCS is al veel gebruikt in evaluaties van programma's en onderzoek en kan gebruikt worden de praktijk van sociaal/maatschappelijk

werk settingen, waar de nadruk ligt op preventie, vroege interventie en ontwikkeling van de jeugd. Het is ook een kort instrument, wat een voordeel kan zijn met response krijgen.

Respondenten kunnen reageren middels een 5-punt Likert-Scale (Helemaal niet [1], Een beetje [2], Regelmatig [3], Vaak [4] en Heel erg [5]).

Items²:

1. Ik ben goed in vrienden maken
2. Ik help andere mensen
3. Wat ik heb deel ik met anderen
4. Ik vraag anderen of ik kan helpen
5. Ik kan goed met anderen opschieten
6. Ik doe aardige dingen voor mensen

Rosenberg Self-Esteem Scale (RSE) (Department of Sociology, 2021)

Oorspronkelijk voor scholieren, maar wordt ook veel gebruikt voor volwassenen. Het is een instrument om te zien hoe adolescenten zichzelf zien. Ook is het zowel negatief als positief gevraagd, waardoor de respondent iets meer dient op te letten.

Respondenten reageren hier op een 4-punt Likert Scale (Helemaal mee eens [1], Mee eens [2], Mee oneens [3], Sterk mee oneens [4]). Items met ** worden tijdens analyse omgepooled, de asterisken moeten niet op de survey komen. De respondenten krijgen een dergelijke instructie:

'Hieronder staat een lijst met uitspraken over jouw algemene gevoelens over jezelf. Als je het er helemaal mee eens bent, omcirkel dan 1 [...]' Etc.

Items³:

1. Ik voel dat ik een persoon van waarde ben, tenminste op gelijke voet met anderen
2. Ik vind dat ik een aantal goede kwaliteiten heb
3. Al met al ben ik geneigd te denken dat ik een mislukking ben**
4. Ik kan de meeste dingen net zo goed als andere mensen
5. Ik heb het gevoel dat ik niet veel heb om trots op te zijn.**
6. Over het algemeen ben ik tevreden met mezelf
7. Ik wou dat ik meer respect voor mezelf had**
8. Ik voel mij zeker soms nutteloos**
9. Ik neem een positieve houding aan tegenover mijzelf
10. Soms denk ik dat ik helemaal niet deug

² Eigen vertaling

³ Ibid.

Bronnen

Anderson-Butcher, D., Iachini, A. L., & Amorose, A. J. (2008). Initial Reliability and Validity of the Perceived Social Competence Scale. *Research on Social Work Practice*, 18(1), 47–54. <https://doi.org/10.1177/1049731507304364>.

Bales, K. (1996). Measuring the propensity to volunteer. *Social Policy and Administration*, 30, 206-226.

Department of Sociology. (2021, November 6). *Using Rosenberg Self-Esteem Scale*. University of Maryland. Retrieved February 20, 2023, from <https://socy.umd.edu/about-us/using-rosenberg-self-esteem-scale>

5. Geadviseerde bijstelling vragenlijstformulieren

5.1 Meetmoment 1

Intakeformulier MDT YourCube/MDT Onderwijs

Iedere Maatschappelijke Diensttijd (MDT) deelnemer dient dit formulier bij aanvang van het traject in te vullen. MDT is een samenwerking van het Rijk, NJR, NOV, ZonMw, gemeenten en maatschappelijke organisaties.

1. Achternaam

2. Voornaam

3. Geboortedatum (dd-mm-jjjj)

4. E-mailadres

5. Huidige school-/ werksituatie

- Schoolgaand (geen werk)
- Werkend (geen school)
- Beiden (werk en school)
- Geen van beiden

5-B. Wat is je opleiding? Noem je huidige opleiding als je schoolgaand bent, en je eerder afgeronde opleiding als je werkend bent.

- bo
- vmbo/mbo1/avo
- vmbo 2-4/havo/vwo
- hbo
- wo
- Werkend zonder afgeronde opleiding

6. Aan welk traject doe je mee?

- MDT YourCube
- MDT Onderwijs

7. Geef aan in hoeverre je het oneens of eens bent met de volgende stellingen:

Waar denk jij aan bij vrijwilligerswerk?					
	Sterk mee oneens	Oneens	Niet mee oneens, niet mee eens	Eens	Sterk mee eens
Je doet iets voor een ander	1	2	3	4	5
Dat doe je als je geen werk kunt vinden	1	2	3	4	5
Dat is saai	1	2	3	4	5
Daar leer je anderen kennen	1	2	3	4	5
Met vrijwilligerswerk kun je jezelf uitdagen	1	2	3	4	5
Je kunt zelf bepalen wat je doet	1	2	3	4	5
Je voelt je er beter door	1	2	3	4	5
Anders, namelijk...	<input type="text"/>				

8. Geef aan in hoeverre je het oneens of eens bent met de volgende stellingen:

Waarom doe je mee aan MDT?					
	Sterk mee oneens	Oneens	Niet mee oneens, niet mee eens	Eens	Sterk mee eens
Ik wil iets doen voor een ander	1	2	3	4	5
Ik wil mijn schooltijd leuker maken	1	2	3	4	5
Vrienden van mij doen het ook	1	2	3	4	5
Ik wil mijzelf beter leren kennen	1	2	3	4	5
Ik wil ontdekken welke opleiding of welk werk bij mij past	1	2	3	4	5
Ik moet van mijn ouders	1	2	3	4	5
Ik heb niks te doen	1	2	3	4	5
Dan hoef ik niet naar school	1	2	3	4	5
Anders, namelijk...	<input type="text"/>				

9. In vrijwilligerswerk kun je verschillende taken en werkzaamheden hebben. In wat voor zaken die volgens jou voorkomen in vrijwilligers werk ben jij goed? (Denk bijvoorbeeld aan klusjes, hobby's, werkzaamheden, maar ook waar je anderen mee hebt geholpen in het verleden)

10. Geef aan in hoeverre je het oneens of eens bent met de volgende stellingen:

Bij hulp aan kwetsbare mensen in de samenleving denk ik dat...						Weet ik niet
	Sterk mee oneens	Oneens	Niet mee oneens, niet mee eens	Eens	Sterk mee eens	
Je gewoon moet vertrouwen op de regering om met maatschappelijke problemen om te gaan. (omgepold)	1	2	3	4	5	0
Soms gebeuren er dingen in je leven waardoor je actie moet ondernemen.	1	2	3	4	5	0
Je de dingen in je gemeenschap niet echt kunt veranderen, het is gewoon zoals het is. (omgepold)	1	2	3	4	5	0
Ik geloof dat ik iets kan bijdragen aan het verhelpen van maatschappelijke problemen.	1	2	3	4	5	0
Je de wereld niet echt kunt veranderen, dat is gewoon de hoe de dingen zijn. (omgepold)	1	2	3	4	5	0

11. Geef aan in hoeverre je het oneens of eens bent met de volgende stellingen:

Ik ben heel goed in...						Weet ik niet
	Sterk mee oneens	Oneens	Niet mee oneens, niet mee eens	Eens	Sterk mee eens	
Overtuigen	1	2	3	4	5	0
Presenteren	1	2	3	4	5	0
Laten zien dat ik iets graag wil	1	2	3	4	5	0
Grenzen stellen	1	2	3	4	5	0
Plannen	1	2	3	4	5	0
Gestructureerd werken	1	2	3	4	5	0

Organiseren	1	2	3	4	5		0
Schrijven	1	2	3	4	5		0
Omgaan met tijdsdruk	1	2	3	4	5		0
Met mijn handen werken	1	2	3	4	5		0
Materialen inzetten	1	2	3	4	5		0
Creatieve oplossingen bedenken	1	2	3	4	5		0
Betrouwbaarheid tonen	1	2	3	4	5		0
Regels opvolgen	1	2	3	4	5		0
Vriendschappelijke relaties aangaan	1	2	3	4	5		0
Het helpen van andere mensen	1	2	3	4	5		0
Het delen van wat ik heb met anderen	1	2	3	4	5		0
Het vragen aan anderen of ik kan helpen	1	2	3	4	5		0
Het opschieten met anderen	1	2	3	4	5		0
Aardige dingen doen voor mensen	1	2	3	4	5		0

12. Waarin wil jij jezelf ontwikkelen tijdens je MDT-traject? (neem je antwoorden uit de vorige vraag eventueel mee)? Wat wil je leren?

13. Wat heb jij nodig van je begeleider?

14. Hiermee ga ik akkoord met de algemene privacyverklaring van MDT/TijdvoorActie.

<https://www.yourcube.nl/privacyverklaring/>

- Ja

15. Ik heb de anonieme vragenlijst op mijnmdt.nl ingevuld. Dit is een landelijk onderzoek om het traject te verbeteren.

- Ja
 Dat doe ik gelijk

5.2 Meetmoment 2

Evaluatieformulier MDT YourCube/MDT Onderwijs

Iedere Maatschappelijke Diensttijd (MDT) deelnemer dient dit formulier na afloop van het traject in te vullen. MDT is een samenwerking van het Rijk, NJR, NOV, ZonMw, gemeenten en maatschappelijke organisaties.

1. Achternaam

2. Voornaam

3. Geboortedatum (dd-mm-jjjj)

4. E-mailadres

5. Omschrijf wat je werkzaamheden waren tijdens het MDT-traject

6. Wat vond je van jouw Maatschappelijke Diensttijd?

7. Geef aan in hoeverre je het oneens of eens bent met de volgende stellingen:

Waar denk jij aan bij vrijwilligerswerk?					
	Sterk mee oneens	Oneens	Niet mee oneens, niet mee eens	Eens	Sterk mee eens
Je doet iets voor een ander	1	2	3	4	5
Dat doe je als je geen werk kunt vinden	1	2	3	4	5
Dat is saai	1	2	3	4	5
Daar leer je anderen kennen	1	2	3	4	5
Met vrijwilligerswerk kun je jezelf uitdagen	1	2	3	4	5
Je kunt zelf bepalen wat je doet	1	2	3	4	5
Je voelt je er beter door	1	2	3	4	5
Anders, namelijk...	<input type="text"/>				

8. Geef aan in hoeverre je het oneens of eens bent met de volgende stellingen:

Bij hulp aan kwetsbare mensen in de samenleving denk ik dat...							Weet ik niet
	Sterk mee oneens	Oneens	Niet mee oneens, niet mee eens	Eens	Sterk mee eens		
je gewoon moet vertrouwen op de regering om om te gaan met maatschappelijke problemen. (omgepoold)	1	2	3	4	5		0
Soms gebeuren er dingen in je leven waardoor je actie moet ondernemen.	1	2	3	4	5		0
Je de dingen in je gemeenschap niet echt kunt veranderen, het is gewoon zoals het is. (omgepoold)	1	2	3	4	5		0
Ik geloof dat ik iets kan bijdragen aan het verhelpen van maatschappelijke problemen.	1	2	3	4	5		0
Je de wereld niet echt kunt veranderen, dat is gewoon de hoe de dingen zijn. (omgepoold)	1	2	3	4	5		0

9. Geef aan in hoeverre je het oneens of eens bent met de volgende stellingen:

Ik ben heel goed in...							Weet ik niet
	Sterk mee oneens	Oneens	Niet mee oneens, niet mee eens	Eens	Sterk mee eens		
Overtuigen	1	2	3	4	5		0
Presenteren	1	2	3	4	5		0
Laten zien dat ik iets graag wil	1	2	3	4	5		0
Grenzen stellen	1	2	3	4	5		0
Plannen	1	2	3	4	5		0
Gestructureerd werken	1	2	3	4	5		0
Organiseren	1	2	3	4	5		0
Schrijven	1	2	3	4	5		0

Omgaan met tijdsdruk	1	2	3	4	5		0
Met mijn handen werken	1	2	3	4	5		0
Materialen inzetten	1	2	3	4	5		0
Creatieve oplossingen bedenken	1	2	3	4	5		0
Betrouwbaarheid tonen	1	2	3	4	5		0
Regels opvolgen	1	2	3	4	5		0
Vriendschappelijke relaties aangaan	1	2	3	4	5		0
Het helpen van andere mensen	1	2	3	4	5		0
Het delen van wat ik heb met anderen	1	2	3	4	5		0
Het vragen aan anderen of ik kan helpen	1	2	3	4	5		0
Het opschieten met anderen	1	2	3	4	5		0
Aardige dingen doen voor mensen	1	2	3	4	5		0

10. Pak nu de antwoorden op vraag 10 van je intakeformulier erbij (vraag je begeleider hiernaar), welke stellingen heb je in dit formulier anders ingevuld?

11. Waardoor komt het dat je die stellingen anders hebt ingevuld?

12. Wat heb je geleerd? Waarin heb jij jezelf ontwikkeld?

13. In hoeverre heb jij mensen ontmoet die je normaal niet zou ontmoeten? Wat vond je hiervan?

14. Wat was het meest waardevol?

15. Wat was het minst waardevol?

16. Wat neem je mee voor de toekomst?

17. In hoeverre was het programma zoals je het had verwacht?

18. Aan welk onderdeel van de begeleiding heb je het meest gehad?

19. Aan welk onderdeel van de begeleiding heb je het minst gehad?

20. Hoe vond je het contact met je begeleider?

21. In hoeverre kreeg jij wat je nodig had van je begeleider?

22. Heb jij een tip waardoor MDT Yourcube/MDT Onderwijs voor toekomstige deelnemers nog beter wordt?

23. Hiermee ga ik akkoord met de algemene privacyverklaring van MDT/TijdvoorActie.

<https://www.yourcube.nl/privacyverklaring/>

Ja

24. Ik heb de anonieme vragenlijst op mijnmdt.nl ingevuld. Dit is een landelijk onderzoek om het traject te verbeteren.

Ja

Dat doe ik gelijk

Bijlagen

Bijlage A

<i>Randstad</i>		<i>Regio</i>	
<i>Netwerk</i>	<i>Locatie</i>	<i>Netwerk</i>	<i>Locatie</i>
Ympact020	Amsterdam	Goedvolk	Eindhoven
Haagse Helpers	Den Haag	GSG Guido	Arnhem
Jong Zwijndrecht	Zwijndrecht	Netwerk Dien Je Stad	Ede
Nieuw Rotterdam	Rotterdam	Netwerk Voor Jou	Veenendaal
Samen voor Gouda	Gouda	Skill Ability	Apeldoorn
Sociale Gasten	Amersfoort	Stadshelden	Groningen

Bijlage B

Beeldvorming Vrijwilligerswerk Intake & Evaluatie * Randstad en Regio

		Randstad				Regio			
		Intake		Evaluatie		Intake		Evaluatie	
		N	%	N	%	N	%	N	%
Beeldvorming Stellingen ^a	Je doet iets voor een ander	194	90,7%	194	90,2%	153	91,1%	150	88,8%
	Daar leer je anderen kennen	135	63,1%	141	65,6%	106	63,1%	98	58,0%
	Met vrijwilligerswerk kun je jezelf uitdagen	146	68,2%	149	69,3%	104	69,9%	94	55,6%
	Je kunt zelf bepalen wat je doet	50	23,4%	77	35,8%	49	29,2%	60	35,5%
	Je voelt je er beter door	117	54,7%	126	58,6%	84	50,0%	88	52,1%
Totaal	214		215		168		169		

a. Dichotomiegroep getabelleerd op waarde 1.

Bijlage C

Competentie-items^a

Wat de respondent kan		Intake	Evaluatie
Op een schaal van 1 (niet) t/m 5 (heel goed)		α	α
Constructief samenwerken		0.667	0.722
1	Aandacht, begrip en respect voor de ander tonen		
2	Betrouwbaarheid tonen		
3	Anderen helpen of begeleiden		
4	Regels opvolgen		
5	Mezelf aanpassen aan behoeften van een ander		
6	Samenwerken en overleggen		
Communicatief handelen		0.653	0.723
7	Overtuigen en beïnvloeden		
8	Presenteren		
9	Laten zien dat ik iets graag wil		
10	Grenzen stellen		
11	Helder en duidelijk communiceren		
Planmatig werken		0.664	0.747
12	Gestructureerd en systematisch werken		
13	Plannen en organiseren		
14	Onderzoeken, schrijven en rapporteren		
15	Omgaan met tijdsdruk		
Praktisch handelen		0.658	0.635
16	Met mijn handen werken		
17	Materialen en middelen inzetten		
18	Creatieve oplossingen bedenken		
19	Beslissingen nemen		
20	Omgaan met verandering, met tegenslagen omgaan		

^a Doorgestreepte items zijn n.a.v. factoranalyse (zie Bijlage C) niet meegenomen in analyse.

Bijlage D

Rotated Component Matrix^a : Factoranalyse¹

	Component			
	1	2	3	4
Aandacht, begrip en respect voor de ander tonen	0,806			
Mezelf aanpassen aan behoeften van een ander	0,724			
Betrouwbaarheid tonen	0,664			
Anderen helpen of begeleiden	0,640			
Regels opvolgen	0,532			
Overtuigen en beïnvloeden		0,833		
Presenteren		0,693		
Laten zien dat ik iets graag wil		0,634		
Grenzen stellen		0,594		
Gestructureerd en systematisch werken			0,775	
Plannen en organiseren			0,710	
Onderzoeken, beschrijven en rapporteren			0,603	
Omgaan met tijdsdruk			0,531	
Met mijn handen werken				0,827
Materialen en middelen inzetten				0,640
Creatieve oplossingen bedenken				0,616

Extraction Method: Principal Component Analysis.
 Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.^a

a. Rotation converged in 6 iterations.

¹ De subdimensies zijn eerst bepaald met de factoranalyse, waarna de overgebleven items zijn ondergebracht bij de dimensies waar zij conceptueel en inhoudelijk onder te brengen zijn. Deze subdimensies bleken valide schalen. De analyse is echter uitgevoerd aan de hand van de factoranalyse en de verwijderde items niet meegenomen.

Colofon

Hendrick, L., Vaart, W. van der, & Machielse, A. (2023). "Ik heb geleerd dat vrijwilligerswerk iets heel moois is". Evaluatie van de trajecten MDT YourCube en MDT Onderwijs van TijdVoor Actie. Utrecht: Universiteit voor Humanistiek.

